

ספר ברית יצחק

כפי מנהג ק"ק ספרדים ת"ת אמשטרדם יזי"א

יען כי ספר ברית יצחק איננו מצוי
ביננו כי אם אחד בעיר ושנים
במשפחה ולרגל המנות בני נתן
דוד הכהן למוהל בעיר הזאת
אזרתי מתני להפיץ מחדש ספר
חשוב זה עם השמטות והוספות
כהוראת השעה

הובא אל הדפוס בפעם הראשונה ע"י הגביר
שלמה לוי מדורו בשנת תקכ"ח, בשניה בשנת
תר"ד ע"י הגבירים בלינפנטי ודי וויטא
ובשלישית ע"י הגביר דוד בכהר"ר רפאל
מונטיונוס בשנת תרל"ה

ואני המעתיק יעקב בנימין הכהן סונדרפן בן
דחיל חטאין ומוקיר רבנן הגביר הנעלה
אורי הכהן
ורבקה חנה ד' דוד הכהנת פריירה

דפוס שלישי

בשנת ונמלתם את בשר ערלתכם לפ"ק

הסכמה

Portugees-Israëlietische Gemeente te Amsterdam
קהל ספרדים יתלמוד תורה באמסטרדם

אמשטרדם יע"א
ראש חודש אדר תשע"ט

א. בואו ונחזיק טיבותא להיקר ונכבד עוסק בצרכי ציבור באמונה ה"ר יעקב בנימין הכהן סונדרפן הי"ו, יושב ראש ארגון הצדקה וחסד עתיק היומין ביותר בישראל, "סאנטה קומפאניה די דואטר אורפאס אי דונזילאס" שנתייסד פה מתא אמשטרדם בשנת שע"ה, על אשר מלאו לבו לקרבה אל המלאכה הזאת להביא אל מכבש הדפוס את ספר ברית יצחק כפי מנהג הספרדים פה קהילתנו המעטירה תלמוד תורה אמשטרדם תכב"ץ, אחר שהראשונים תמו אלו ואינם מצויים בינותינו כי אם אחד בעיר ושנים במדינה, וזאת לרגל המנות בנו ידידנו המוהל ה"ר נתן דוד הכהן סונדרפן הי"ו למוהל פה מתא אמשטרדם יע"א.

והנה הספר הנחמד הזה אשר מחזה שדי אחוזה, אשר בכל הארץ יצא קו ובקצה תבל מיליו, נדפס פה מתא אמשטרדם בשנת תקכ"ח ע"י הגביר שלמה לוי מאדרוו ע"ה, בהסכמת הגאון המפורסם המאור הגדול הרב המובהק כמוה"ר שלמה שלם זצ"ל אב"ד ור"מ פה קהילתנו ת"ת, והוא קיצור מספרי ברית יצחק שקדמו לו, ושנדפסו פה מתא אמשטרדם בשנת תע"ט ובשנת תפ"ט. ומכאן נדפס בדיהנפורט בשנת תקל"ד, ומשם נתפשט גם בכל ארצות אשכנז. ונתקיים בו בהמוציא לאור הוא הישיש כה"ר יצחק גר צדק מברעסלאו, מקרא שכתוב (תהילים קמ"ה, ט) רצון יראיו יעשה, שכתב בהקדמתו וז"ל כי הוא מנהג כשר וטוב מאד, וכבר נתפשט בכל ארץ ישראל ומדינת טורקיא, ואולי אם המצא תמצא ספר הלז נכון ומזומן גם במדינתנו, אף אנחנו ננהג כמוהם. עכ"ל.

והנה מקור המנהג בספר הזוהר פרשת לך לך (דף צ"ג): וז"ל בהווא ליליא כנש ההוא גברא כל אינון רחמיו, וכל ההוא ליליא אשתדלו באורייתא, ולא הוה מאן דניים. וכ"כ בספר מטה משה (עניני מילה פרק ד' אות ב') וז"ל נוהגין להקיץ ולשמור הנער בליל שמיני. ע"ש. וכתב בס' לקוטי מהרי"ח (ח"ג דף קכ"ב): שקורין אותו "וואך נאכט". ע"ש. ופירושו באידי"ש לילה שבו נעורים. ואמנם בספר שלי"ה (מס' חולין. סוף ענין מילה) הפליג וז"ל ראוי שמירה יתירה לילד היולד ועיקר השמירה להיות נעור בלילות עד המילה וללמוד תורה ולעסוק במעשים טובים. ע"ש. ולפי"ז י"ל "וואך נאכט" בקמ"ץ במקום פת"ח, ופירושו באידי"ש לילה מלילות השבוע. אבל בספר בית לחם יהודא (סי' רס"ה ס"ק ב') וז"ל נהגו בארץ ישראל להיות ניעור בכל לילות שקודם המילה ולעסוק שם בבית היולדת בתורה. ואנו נוהגין רק לילה אחד קודם המילה. ע"ש. וכ"כ היעב"ץ בסידור בית אל (אות ברית. אות ז'). ע"ש. וכן הביא מעשה רב מרן החיד"א זי"ע בס' שם הגדולים (ח"ב מערכת ז' אות י"ט) וז"ל הרב מהר"ר צמח צרפתי היה חולה כשנתים בדמשק ערש וענו ככבל רגלו ואתרחיש ליה ניסא וה' ריחם עליו שלח מלאכו וירפאהו וכמו רגע חזר לבריאותו ואיתנו. והמעשה נורא. כי סיפר הרב ז"ל שנגלה אליו אליהו הנביא זכור לטוב, ואמר לו שיקבל עליו ללמוד כל ליל ברית מילה לכל היולדים בעיר ויתרפא, וקבל עליו ותכף נתרפא. ומהיום ההוא כך היה מנהגו לילך ליל שלפני המילה במקום שיהיה ולעסוק בתורה כל הלילה. וזה שמעתי מתלמיד חכם ששמע מזקן אחד שדיהי הוא בבית הרב בשעה שנתרפא. עכ"ל.

אמנם בראש השנה (דף ד'): ויומא (דף פ'). וסוכה (דף ה'). תפסת מרובה לא תפסת תפסת מועט תפסת. ובברכות (דף י"ז). מרגלא בפומיהו דרבנן דיבנה, אני העוסק בתורה בריה וחברי עם הארץ בריה, שמא תאמר אני מרבה והוא ממעיט, שנינו (מנחות פי"ג, מ"א) אחד המרבה ואחד

הממעט ובלבד שיוכיז לבו לשמים. והילכך יסדו ספר ברית יצחק הקצר דבר השוה לכל נפש, למען ירוץ קורא בו פרק כל שעה, ובהשמטת פרק כל כתיבי שאינם מעניני ברית מילה כי דבר בעתו מה טוב. ומה גם דמאריך טרחה וזמנין נפיק מינה חורבא מסכת עירובין בסדר נשים וסדר נזיקין, וכמ"ש בס' מעבר יבק (מאמר ד' פרק ה') וז"ל פוק חזו מה היו עושים דורות הראשונים דלא הוו פסקי פומייהו מגרסא כל אותו הלילה בסודות המילה כנראה בספר הזהר סוף פרשת לך לך, לא כאלו שמתלוצצים הלילה ההוא אנשים עם נשים שהוא כאש בנעורת. עכ"ד. ועל כן יאמרו המושלים (רות ב', ד') ויאמר לקוצרים ה' עמכם.

צא ולמד מהא דשנינו בהגדה של פסח מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים, וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובה. מעשה ברבותינו שהיו מסובין בבני ברק והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה. והשתא הכא קל וחומר, אם במצוה רבה דאורייתא סיפור יציאת מצרים כך הדין נותן, על אחת כמה וכמה במנהג ליל המילה דיינו בסדר ברית יצחק הקצר. ובני עליה הבאים לקבוע עת ללמוד כל אותו הלילה, הרי הם בכלל כל המרבה הרי זה משובה.

ב. וראה זה חדש כי המוציא לאור סידר ברכת קים את הילד הזה לאמו לנימול בן הישראלית והוא בן איש מצרי, והוא היפך המפורש בספר ברית יצחק דפוס תקכ"ח (דף י"ד): בזה"ל וכשהנימול הוא ממזר יאמר המוהל בלבד ברכת על המילה, ולא ישוררו הפזמון ברוכים אתם. והסנדק יאמר ברכת להכניסו בביתו של אברהם אבינו ולא שהחיינו. ולא יענו העומדים שם כשם שהכנסתו לברית. ולא ישוררו יהי דם הנימול. אלא מוזגין כוס של ברכה ויאמר המוהל מיד ברכת אשר קדש ידיד מבטן עד סוף החתימה כורת הברית ולא יותר. ולא יתפללו עליו תפלת קיים את הילד הזה, כי אין ראוי למזרז התקיימות וחיים. וכן כשלא נודע מי הוא אביו, או הוא בן אשה ישראלית שנבעלה לגוי שהולד הולך אחר אמו ישראלית, יעשו כסדר הזה ולא יותר, כי תושבחתא דשבטי יה הוא דנפקין מיחוסא שלימתא. עכ"ל.

והנה סדר מילת ממזר כתבו רבנו הטורים (יו"ד סי' רס"ה) בשם גאון וז"ל ממזר אף על פי שהוא מטיפה פסולה כישראל הוא לכל דבר ומברכין עליו ברכת מילה עד כורת הברית, אבל אין מבקשין עליו רחמים. ורבנו מהר"ל ז"ל (הל' מילה) נתן טעם דלא ניחא להו לישראל הקדושים לקיים ממזרים שביניהם. וכתב עוד (שם) דמטעם זה נמי העומדים שם אל יאמרו אחר שנימול כשם שנכנס לברית. עכ"ל.

ולכאורה יש לחלק בין אמירת קים את הילד הזה ובין אמירת כשם שהכנסתו לברית. והנה כשם שהכנסתו לברית הוא מסדר הברית כפי תקנת חכמים והוא מטבע שטבעו חכמים בברכות מילה, כדאמר בשבת (דף קל"ז): ת"ר המל אומר אקב"ו על המילה. אבי הבן אומר אקב"ו להכניסו בביתו של אברהם אבינו. העומדים אומרים כשם שנכנס לברית כך יכנס לתורה לחופה ולמעשים טובים. והמברך אומר אשר קדש ידיד מבטן. משא"כ בקשת רחמים על הנימול, אינו דין מהלכות מילה אלא דין מהלכות ביקור חולים, וכדאמר בנדרים (דף מ'). כל המברך את החולה מבקש עליו רחמים שיחיה. והואיל ולא ניחא למרא דעלמא שיתקיימו ממזרים בישראל, וכדאמר ביבמות (דף ע"ח): ממזרא ידידע חיי דלא ידידע לא חיי, ידידע ולא ידידע עד תלתא דרי חיי טפי לא חיי, הלכך אין מבקשין עליו רחמים שיחיה.

ובאמת כך נראה לע"ד פירוש לשון הגאון ז"ל. ממזר אף על פי שהוא מטיפה פסולה כישראל הוא לכל דבר ומברכין עליו ברכת מילה עד כורת הברית. וכשם שהכנסתו לברית בכלל ברכת מילה עד כורת הברית. אבל אין מבקשין עליו רחמים קים את הילד הממזר הזה ובדמיון חיי אחר כורת הברית. וכן נראה מדברי הברוש (עטרת זהב רס"ה, ג') וז"ל ממזר אף על פי שהוא מטיפה

פסולה, מכל מקום כישראל הוא לכל דבריו, ומברכין עליו ברכת המילה עד כורת הברית, אבל אין מבקשין עליו רחמים קיים את הילד הזה כו', דמי יתן שימות בו ביום ולא ירבה ממזרים בעולם. ובאמת מהיכי תיתי לשנות מסדר הברית כפי תקנת חכמים במקום דלא אישתמיט להו לרבוותא קמאי לחלק במטבע ברכות מילה בין המותרין לבא בקהל ובין האסורין לבא בקהל. ותדע דאעיקרא קשיא לי מהא דיבמות (שם) ההוא דהוי בשבבותיה דר' אמי אכריז עליה דממזרא הוא. הוה ככי ואויל. אמר ליה חיים נתתי לך. וא"כ אמאי לא נימא עלה קים את הילד ובדמין חיי. וצ"ל דלא חשיב כמו לבקש עליו רחמים שיחיה, דשאני הכא דאכריז עליה דממזרא הוא, ודן גרמא דחיים ממילא קאתו. וא"כ הוא הדין לומר כשם שהכנסתו לברית כך תכניסוהו לתורה ולמצוות לחופה ולמעשים טובים, חיים ממילא קאתו, ולא חשיב כמו לבקש עליו רחמים שיחיה.

זאת ועוד דאטו מפני שאסור לבא בקהל אינו מצווה ועושה בתורה ובמצוות בחופה ובמעשים טובים. והלא ממזר חייב בכל התורה כולה כמ"ש רבנו מהרי"ט אלגאזי זצ"ל בספר הלכות יום טוב (בכורות פרק ח'. דף קע"ה). ובשורת' נודע ביהודה תניינא (י"ד סי' קפ"ב). עיין שם. ותנן בהוריות (פ"ג מ"ח) ממזר תלמיד חכם קודם לכהן גדול עם הארץ. ובאמת רבנו הפרי מגדים זי"ע (משבצות זהב אר"ח סי' ר"מ, א') הסתפק אם ממזר מצווה על פו"ר או לאו. ע"ש. ובספר מנחת חינוך (סוף מצוה א') כתב, דכוין דודאי ממזר חייב בכל המצוות, א"כ לכאורה חייב ג"כ בפו"ר. אך איך שייך לומר שמצווה בפו"ר להוליד בנים ממזרים והתורה דרכיה דרכי נועם. ואם יהיו לו בנים משפחה לא מקיים פו"ר כי אין הולד שלו. אך בשו"ע (אה"ע סי' א', ו' בהגהה) מבואר דאפילו בכן ממזר יצא ידי פו"ר, וא"כ י"ל דממזר חייב בפו"ר. אלא דהרי"ף והרמב"ם השמיטו הירושלמי (יבמות פ"ב, ה"ו. הביאו הרב"י שם). וצ"ע. עכ"ד. ובאמת בשו"ת הרדב"ז (ח"ז סי' ב') העלה דמי שיש לו בנים ממזרים לא קיים מצות פו"ר משום דהוי מצוה הבאה בעבירה. ומ"ש הריטב"א בשם ירושלמי יבמות (פ"ב ה"ו) ובנו הוא לכל דבר אפילו לפו"ר ולשניה. גירסא משובשת היא ובספרים שלנו בעי ר' בון בנו הוא לכל דבר אפילו לפו"ר ולא שניא. עכ"ל. ולפי"ז שפיר השמיטוהו הרי"ף והרמב"ם. וא"כ ס"ל דאם הוליד בן ממזר לא יצא ידי פו"ר. וא"כ מנא לן למימר דממזר חייב בפו"ר. גם רבנו ההפלאה בספרו נתיבות לשבת (אבן העזר סי' א', ו') כתב דלכאורה לדעת הרמ"א (אה"ע סי' א', ו') דמקיים בממזר מצות פו"ר ה"ה דממזר נמי מצווה על מצות פו"ר. אך קשה מהא דקידושין (דף ס"ט). אושפזיכניה דר' שמלאי ממזר הוה וא"ל אי אקדמתן טהרתניהו לבנך, והאיך אסביה עצה לישא שפחה לבטל מצות פו"ר, דבנו מן השפחה לאו בנו הוא כדתנן ביבמות (פ"ב מ"ה. דף כ"א). ואפשר לומר דאע"ג דמקיים בממזר מצות פו"ר, אפילו הכי ממזר אינו מצווה בפו"ר שלא ירבה ממזרים. עכ"ד. אמנם בשו"ת שאילת יעב"ץ (ח"ב סי' צ"ז אות ד') פשיטא ליה דממזר חייב בפו"ר. והביא ראיה מסוטה (דף כ"ו). אשת ממזר לממזר שותה, ולא אמרינן ביה הלואי לא יפרה ולא ירבה. ע"ש. ונ"ל דגבי ממזר פו"ר אינה מצוה חיובית אלא מצוה קיומית. דאפילו בעלמא כתב הגאון מבוטשאטש זצ"ל באשל אברהם (אר"ח סי' ר"מ, ג') דמצות פו"ר הויא מצוה חיובית גבי בן ובת קמאי בלבד והויא מצוה קיומית גבי בני בתראי. ע"ש. והשתא ורחא לכולא שמעתתא ואתי שפיר. ודו"ק. ומיהו אפילו תימא דאינו מצווה על פו"ר משום דממזר לא חיי, מ"מ הלא כולוהו שאר מצוות הבן על האב נינהו כמ"ש הרב"י (י"ד סי' רס"ה) וכדאמר בקידושין (דף כ"ט). עיין שם. וא"כ הך לחופה על האב קאי להשיאו אשה ולא קאי על פו"ר של הבן.

ולהלכה. בשולחן ערוך (י"ד רס"ה, ד') ממזר כישראל הוא ומברכין עליו ברכת מילה עד כורת הברית אבל אין מבקשים עליו רחמים. עכ"ל. נמצא דעת מרן ז"ל שאומרים כשם שהכנסתו לברית ואין אומרים קים את הילד. וכן נמצא דעת הרמ"א ז"ל שכתב בדרכי משה (י"ד סי' רס"ה אות ז') וז"ל כתב מהרי"ל שעשה מעשה וצוה למול חוץ מבית הכנסת שלא במקום שאר הקטנים הכשרים, וגם לא אמרו כשם שנכנס, וצוה אחר כך להכריז שהוא ממזר שיזהרו מלהתחתן בו.

עכ"ל. ובהגהה (שם) לא העתיק כי אם דמפרסמין בשעת מילתו שהוא ממזר. והשמיט שלא למולו בבית הכנסת ושלא לומר כשם שנכנס לברית. ודעת מהרי"ל (הל' מילה) והביאו הש"ך (שם ס"ק ט') שאין אומרים לא כשם שנכנס ולא קים.

ומיהו ברכת שהחיינו אין לברך. לא מיבעיא לדעת רבנו בעל הלכות קטנות (ח"א שו"ת ס') דפרי מורכב מין בשאינו מינו אפשר דאין לברך עליו שהחיינו, שכל דבר שעשו בני אדם נגד רצון הבורא איך יאמר שהחיינו לראות דבר זה. עכ"ל. והניף ידו שנית (ח"ב שו"ת רס"ה) דהוא הדין הרואה פרדה נאה אין לברך שככה לו בעולמו. ע"ש. אלא אפילו לדעת היעב"ץ בשו"ת שאילת יעב"ץ (ח"א סי' ס"ג) דאפילו על הממזר הנאה נראה שיש לברך אע"פ שאין הרכבה פסולה יותר ממנו. ע"ש. בנדון דידן דעיקרא דמילתא אי מברכין שהחיינו גבי מילה הוי פלוגתא דרבנותא, כמבואר בבית יוסף (יו"ד סי' רס"ה), הוי ספק ספיקא, ואין לברך. וספק ברכות להקל. ופזמון ברוכים אתם אין לשורר, דכתיב ביה יגדל ויחיה כמו גן רטוב, ולא ניחא ליה למרא דעלמא לקיים ממזרים בישראל. וכן יהי דם הנימול אין לשורר, דכתיב ביה בקהל אמוני, והתורה אמרה (דברים כ"ג, ג') לא יבוא ממזר בקהל ה'. ואחר כורת הברית יאמר "הילד הממזר הזה יקרא שמו בישראל פלוני בן פלוני וכשם שהכנסתו וכו'" ותו לא מידי.

ובן אשה ישראלית והוא בן איש מצרי, נראה דודאי שפיר דמי לומר קים את הילד הזה וכל שכן כשם שנכנס לברית, דהכי קיימא לן ביבמות (דף מ"ה). כמאן דאמר הולד כשר ולא כמאן דאמר הולד ממזר. ולא אמר גאון ז"ל אלא דוקא בממזר דלא חי, וכתיב ביה (דברים שם) גם דור עשירי לא יבוא לו בקהל ה', ולהכי לא ניחא לישראל קדושים לקיים ממזרים ביניהם שלא יטמעו בתוכם. משא"כ בן אשה ישראלית שמוטר לבא בקהל ולא אמרינן ביה שאינו ראוי לקיום וחיים, ואדרבה משיאין לו עצה לישא לכתחילה בת ישראל, כדאמר ביבמות (שם) רב יהודה אמר ליה זיל איטמר או נסיב בת מינך ורבא אמר ליה או גלי או נסיב בת מינך. ודלא כמו שהפליג בס' ברית יצחק (דף י"ד): שיעשו לו כאשר עושין לממזר ולא יותר, משום דתושבחתא דשבטי יה נפקין מיחוסא שלימתא. דנהי דמקורו טהור בקידושין (דף ע':) אין הקב"ה משרה שכירתו אלא על משפחות מיוחסות שבישראל. והכי משמע ביבמות (שם) שדרך ישראל קדושים שלא ליתן לו בת ישראל כשרה. וכדאמר בבבא בתרא (דף ק"ט): לעולם ידבק אדם בטובים שהרי משה שנשא בת יתרו יצא ממנו יהונתן אהרן שנשא בת עמינדב יצא ממנו פנחס. מ"מ אין בין מעלה עשו ביוחסין ובין לבקש עליו רחמים שיחיה ולא כלום. אלא שבנדון דידן צריך לדקדק שלא לומר נוסח כשם שהכנסתו לברית כן תכניסוהו לתורה ולמצוות לחופה ולמעשים טובים, אלא נוסח כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולמצוות לחופה ולמעשים טובים.

ומיהו בנוסח קים את הילד צריך לדלג על "ישמח האיש ביצא חלציו ותגל האשה כפרי בטנה כאמור (משלי כ"ג, כ"ה) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך". וכ"כ בהגהות רבנו הגדול מהר"י קאשטרו זצ"ל (יו"ד רס"ה, ד') וז"ל בכל ולד שיש בלידתו נדנדוד עבירה אין ראוי לומר אשרי תבחר וכיוצא בו, ואין אומרים שבחים לא לאב ולא לבן, אפילו במידי דאסור מדרבנן משום הזנשאים [ישמעו ויראו ולא יוסיפו לעשות עוד כדבר הרע הזה בקרבך (דברים י"ט, ט)]. ודוקא במידי דמפורסם וידוע. עכ"ל. והביאו הגאון רע"א זצ"ל (שם). אלא שהעתיק אין אומרים שבחים לא לאב ולא לאם. וברכת שהחיינו אין לברך מטעם הנ"ל. ופזמון ברוכים אתם אין לשורר, דכתיב ביה אביו ואמו יראו חופתו וליכא. וכן יהי דם הנימול אין לשורר, דכתיב ביה כי אנחנו זרע ברך ה' וליכא. ופשיטא דאין לומר שיר המעלות (תהילים קכ"ח).

ג. בפיוט לברית מילה ברוכים אתם קהל אמוני, כמה שמוסיפים אם חל בשבת: אותיות שבת מצוות שלשה. נכתב בהם אות לאומה קדושה. שבת ראשונה וברית חדשה. והיו תפילין לראש אמנה.

פירוש דהנה אותיות ש'ב'ת' הם ראשי תיבות שלשת המצוות שעליהן הכתוב אומר שהם אות לישראל קדושים, והיינו ש'בת ב'רית ת'פילין. וכמ"ש החכם השלם רבנו דוד מילדולא זצ"ל, שהיה ספרא דוקנא ומהיושבים ראשונה בבית מדרשינו עץ חיים פה אמשטרדם י"א בס' דרכי דוד (פ' בא דף כא. ודף כ"ג). שנדפס בשנת תקנ"ג פה מתא אמשטרדם. שבת דכתיב (שמות ל"א, י"ג) אך את שבתותי תשמרו כי אות היא ביני וביניכם. ברית דכתיב (בראשית י"ז, י"א) ונמלתם את בשר ערלתכם והיה לאות ברית ביני וביניכם. תפילין דכתיב (שמות י"ג, ט') והיה לך לאות על ירך ולזכרון בין עיניך. ע' סמ"ג (עשין סי' ג') ורבנו בחיי (בראשית י"ז) ואבודרהם (ברכות השחר). ע"ש. ולאפוקי מדברי רבנו הרוקח ז"ל (הל' שבת סי' ל'). ואכמ"ל.

וכולו מיוסד על אדני פז לשון של זהורית. שבת ראשונה. ע"פ לשון הש"ס בשבת (דף ק"ח:): אלמלא שמרו ישראל שבת ראשונה. וברית חדשה. ע"פ לשון הכתוב בירמיה (ל"א, ל') וברית את בית ישראל ברית חדשה. והיו תפילין. ע"פ לשון הכתוב בבראשית (א', י"ד) והיו לאותות. ולשון הכתוב בדברים (ו', ח') והיו לטטפת בין עיניך. לראש אמנה. ע"פ לשון הכתוב בשיר השירים (ד', ח') תשורי מראש אמנה.

ואמנם, אם כי רע עלי כל עשה עול לשלוח יד להגיה בלשון רבותינו הפייטנים וכל המשנה ידו על התחתונה, ומזקנים אתבונן הוא רבנו תם ז"ל בהקדמתו לספר הישר קחנו משם, מ"מ לו עמי שומע לי נ"ל לתקן לומר שבת ראשונה וברית כרותה. ע"פ לשון רבותינו במועד קטן (דף י"ח). ברית כרותה לשפתיים וע"פ מקרא בנחמיה (ט', ח') וברית עמו הברית. והטעם מפני שאנו הדרים במדינות אלו אי אפשר לנו לשמוע לשון ברית חדשה, מבלי שיהא משתמע לך בתרי אנפי ויעלה במחשבה הבל וריק שלהם. וכמו שכתבתי בס' צורת הלכנה (פ' פנחס דף ק"ץ) דלהכי נשתקע שם ישוע הבן דבבא קמא (דף פ'). ולא מן השם הוא זה, לפי שמזכיר את פלוני. על דרך שכתב מו"ר הגאון מהר"ם מאוזו ס"ט בקו' לאוקמי גירסא (אות י') על פיוט ידיד נפש אב הרחמן, שתיקנו שלא לומר אנא אלי מחמד לבי אלא חמדת לבי, מפני שמזכיר את פלוני. ע"ש. וברידו הוה עובדא בהתאסף ראשי עם רבני אירופה במדריד אשר בספרד ככתוב בספרי דברי הימים, הלכנו לבקר בהיכלו בית הכנסת דמתא טוליטולא דמתקריא טולידו אשר העמידו בו צלם בהיכל והחזירו אותו לקדושה ראשונה, ובמוזיאום שם היה כנגן המנגן בלאדינו "אברהם אבינו פאדרי קירידו פאדרי בינדיטו לוו די ישראל", שורר צורר סורר "פדרי קריסטו", ויבהלוני רעיוני עד כי לא יכולתי יותר לשורר "פאדרי קירידו" י"ב חודש. ולהבדיל בין הטמא ובין הטהור הכא נמי דכותה.

והנני בזה בחתימה מעין הפתיחה, בברכה להמוציא לאור ה"ר יעקב בנימין הכהן סונדרפן הנ"ל, כי כן יבורך גבר שיוכה לראות ברכה בעמלו, את עמלנו אלו הבנים, מבנו ידידנו המוהל ה"ר נתן דוד הכהן סונדרפן הי"ו, אשר לרגל המנותו למוהל פה מתא אמשטרדם, הוא אשר נדבו לבו לגשת אל המלאכה מלאכת הקודש הוצאת ספר ברית יצחק דקמן, לקיים מה שנאמר (משלי כ"ג, ט') בני אם חכם לך ישמח לבי גם אני.

ברכת התורה,

י"ב חודש אדר א' ת"ת
בית דין
בית דין

הרב יוסף בנימין צרפתי
רב דק"ס ת"ת פה אמשטרדם יע"א
וחבר הבד"ץ דק"ס ודק"א דפה

תורה

עֲזַרְנוּ בְּשֵׁם יי. עֲשֵׂה שְׁמַיִם וָאָרֶץ: תּוֹרַתְנוּ תְהִיָּה אֲמֵנוּתְנוּ. וְאֵל שְׂדֵי
 בְּרַכְנוּ: תּוֹרָה צְוֶה-לָנוּ מִשָּׁה. מוֹרְשָׁה קְהֵלֶת יַעֲקֹב:
 בְּרוּךְ אַתָּה יי. לְמִדְּנֵי חֲקִיךָ:

בראשית פרק יז

וַיְהִי אֲבָרָם בֶּן-תִּשְׁעִים שָׁנָה וַתִּשַׁע שָׁנִים וַיֵּרָא יְהוָה אֶל-אֲבָרָם וַיֹּאמֶר
 אֵלָיו אֲנִי-אֵל שְׂדֵי הַתְּהַלֵּךְ לְפָנַי וְהָיָה תָמִים: וְאַתָּה בְרִיתִי בֵינִי
 וּבֵינְךָ וְאַרְבָּה אוֹתָךְ בְּמֵאֵד מְאֵד: וַיִּפֹּל אֲבָרָם עַל-פָּנָיו וַיִּדְבֹר אֹתוֹ
 אֱלֹהִים לֵאמֹר: אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אִתְּךָ וְהָיִיתָ לְאֵב הַמּוֹן גּוֹיִם: וְלֹא-יִקְרָא
 עוֹד אֶת-שִׁמְךָ אֲבָרָם וְהָיָה שִׁמְךָ אֲבָרָהָם כִּי אֲב-הַמּוֹן גּוֹיִם נִתְּתִיךָ:
 וְהִפְרַתִּי אִתְּךָ בְּמֵאֵד מְאֵד וַנִּתְּתִיךָ לְגוֹיִם וּמְלָכִים מִמֶּנּוּ יֵצְאוּ: וְהִקְמַתִּי
 אֶת-בְּרִיתִי בֵינִי וּבֵינְךָ וּבֵין זָרְעֶךָ אַחֲרָיִךְ לְדֹרֹתֶם לְבְרִית עוֹלָם לְהִיזֹת
 לְךָ לְאֱלֹהִים וְלִזְרַעְךָ אַחֲרָיִךְ: וַנִּתְּתִי לְךָ וְלִזְרַעְךָ אַחֲרָיִךְ אֵת | אֶרֶץ מִגְרִיךָ
 אֵת כָּל-אֶרֶץ כְּנָעַן לְאַחֲזַת עוֹלָם וְהָיִיתִי לָהֶם לְאֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
 אֶל-אֲבָרָהָם וְאַתָּה אֶת-בְּרִיתִי תִשְׁמֹר אַתָּה וְזָרְעֶךָ אַחֲרָיִךְ לְדֹרֹתֶם: זֹאת
 בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ בֵינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זָרְעֶךָ אַחֲרָיִךְ הַמּוֹל לָכֶם
 כָּל-זָכָר: וּנְמַלְתֶּם אֵת בְּשָׂר עֶרְלַתְכֶם וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי
 וּבֵינֵיכֶם: וּבֶן-שְׁמֹנֶת יָמִים יְמוּל לָכֶם כָּל-זָכָר לְדֹרֹתֵיכֶם יְלִיד בֵּית
 וּמְקַנַּת-פֶּסֶף מִכָּל בֶּן-נָכָר אֲשֶׁר לֹא מִזְרַעְךָ הוּא: הַמּוֹל | יְמוּל יְלִיד
 בֵּיתְךָ וּמְקַנַּת כֶּסֶף וְהָיְתָה בְרִיתִי בְּבִשְׂרְכֶם לְבְרִית עוֹלָם: וְעֶרְל | זָכָר
 אֲשֶׁר לֹא-יְמוּל אֶת-בְּשָׂר עֶרְלָתוֹ וּנְכַרְתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמִּיהָ
 אֶת-בְּרִיתִי הַפֶּר: ס וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-אֲבָרָהָם שְׂרִי אֲשַׁתְּךָ
 לֹא-תִקְרָא אֶת-שְׁמָהּ שְׂרִי כִי שָׂרָה שְׁמָהּ: וּבְרַכְתִּי אֹתָהּ וְגַם נִתְּתִי מִמֶּנָּה
 לְךָ בֶּן וּבְרַכְתִּיהָ וְהָיְתָה לְגוֹיִם מְלָכִי עַמִּים מִמֶּנָּה יֵהְיוּ: וַיִּפֹּל אֲבָרָהָם
 עַל-פָּנָיו וַיִּצְחַק וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ הֲלִבֵּן מֵאַה-שָׁנָה יוֹלֵד וְאִם-שָׂרָה
 הִבְתִּי-תִשְׁעִים שָׁנָה תִלְדֶּ: וַיֹּאמֶר אֲבָרָהָם אֶל-הָאֱלֹהִים לֹא יִשְׁמַעְעָל יִחְיֶה
 לְפָנֶיךָ: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֲבָל שָׂרָה אֲשַׁתְּךָ יִלְדֶת לְךָ בֶּן וְקִרְאתָ אֶת-שְׁמוֹ

יִצְחָק וְהִקְמַתִּי אֶת־בְּרִיתִי אִתּוֹ לְבְרִית עוֹלָם לְזַרְעוֹ אַחֲרָיו: וְלִישְׁמְעָאֵל שְׁמַעְתִּיךָ הִנֵּה | בְּרַכְתִּי אֹתוֹ וְהִפְרִיתִי אֹתוֹ וְהִרְבִּיתִי אֹתוֹ בְּמָאֵד מְאֹד שָׁנִים־עֶשְׂרִי נְשִׂאִים יוֹלִיד וּנְתַתִּיו לְגוֹי גָּדוֹל: וְאֶת־בְּרִיתִי אֲקִים אֶת־יִצְחָק אֲשֶׁר תֵּלֵד לְךָ שָׂרָה לְמוֹעֵד הַזֶּה בְּשָׁנָה הָאַחְרִית: וְיָכַל לְדַבֵּר אִתּוֹ וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל אַבְרָהָם: וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת־ישְׁמַעְאֵל בְּנוֹ וְאֶת כָּל־יְלִידֵי בֵיתוֹ וְאֶת כָּל־מִקְנֵת כֶּסֶףוֹ כָּל־זָכָר בְּאֲנָשֵׁי בֵית אַבְרָהָם וַיָּמַל אֶת־בְּשָׂר עַרְלָתָם בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהִים: וְאַבְרָהָם בֶּן־תְּשַׁעִּים וְתֵשַׁע שָׁנָה בְּהַמְלוֹ בְּשָׂר עַרְלָתוֹ: וַיִּשְׁמַעְאֵל בְּנוֹ בֶּן־שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּהַמְלוֹ אֶת בְּשָׂר עַרְלָתוֹ: בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה נִמּוֹל אַבְרָהָם וַיִּשְׁמַעְאֵל בְּנוֹ: וְכָל־אֲנָשֵׁי בֵיתוֹ יָלִיד בֵּית וּמִקְנֵת־כֶּסֶף מֵאֵת בֶּן־נָכַר נִמְלוּ אִתּוֹ:

אם הילד בכור מוסיפים

שמות פרק י"ג

וַיֵּדְבַר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: קִדְשׁ־לִי כָל־בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל־רֶחֶם בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאָדָם וּבַבְּהֵמָה לִי הוּא: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־ה' זְכוֹר אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יֵצְאֲתֶם מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים כִּי בְחֹזֶק יָד הוֹצֵיא יְהוָה אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֵאָכַל חֶמֶץ: הַיּוֹם אַתֶּם יֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאֲבִיב: וְהָיָה כִּי־יֵבֹאֲךָ יְהוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לֵאמֹר לְךָ אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ וְעַבְדָּתְךָ אֶת־הַעַבְדָּה הַזֹּאת בְּחֹדֶשׁ הַזֶּה: שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצֹּת וּבַיּוֹם הַשְּׂבִיעִי חַג לַיהוָה: מִצּוֹת יֵאָכַל אֶת שִׁבְעַת הַיָּמִים וְלֹא־יֵרָאֶה לְךָ חֶמֶץ וְלֹא־יֵרָאֶה לְךָ שָׂאֵר בְּכָל־גְּבוּלְךָ: וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעֶבֶר זֶה עָשָׂה יְהוָה לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם: וְהָיָה לְךָ לְאוֹת עַל־יָדְךָ וּלְזִכְרוֹן בֵּין עַיִנֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת יְהוָה בְּפִיךָ כִּי בְיַד חֲזָקָה הוֹצֵאֲךָ יְהוָה מִמִּצְרַיִם: וְשִׁמַּרְתָּ אֶת־הַחֻקָּה הַזֹּאת לְמוֹעֵדָה מִיָּמִים יָמִימָה: פ וְהָיָה כִּי־יֵבֹאֲךָ יְהוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְךָ וּלְאַבְרָהָם וּנְתַנָּה לְךָ: וְהַעֲבַרְתָּ כָל־פֶּטֶר־רֶחֶם לַיהוָה וְכָל־פֶּטֶר | שֹׁגֵר בְּהֵמָה אֲשֶׁר יִהְיֶה לְךָ הַזֹּכְרִים לַיהוָה: וְכָל־פֶּטֶר חֲמור תִּפְדֶּה בְשֵׂה וְאִם־לֹא תִפְדֶּה וְעִרְפָּתוֹ וְכָל בְּכוֹר אָדָם בְּבִנְיָךָ תִּפְדֶּה: וְהָיָה כִּי־יִשְׁאַלְךָ

בַּנֶּה מִחַר לֵאמֹר מֵה־זֹאת וְאִמְרַת אֱלֹהֵי בְחֻזֵק יָד הוֹצִיאָנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם
מִבֵּית עַבְדִּים: וַיְהִי כִי־הִקְשָׁה פְרַעֲהַ לְשַׁלְּחֵנוּ וַיַּהַרְג וַיְהוּה כָּל־בְּכוֹר
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכֹר אָדָם וְעַד־בְּכוֹר בְּהֵמָה עַל־כֵּן אֲנִי זֹבַח לַיהוָה
כָּל־פֶּטֶר רֶחֶם הַזְּכָרִים וְכָל־בְּכוֹר בְּנֵי אִפְדָּה: וְהָיָה לְאוֹת עַל־יַדְכֶּה
וְלְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ כִּי בְחֻזֵק יָד הוֹצִיאָנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם:
עד כאן

אם הילד כהן יש מוסיפים

במדבר פרק ו, כב-כו

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה
תְּבַרְכוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמֹר לָהֶם: ׀ יְבָרְכֶךָ יְהוָה
וַיִּשְׁמְרֶךָ: ׀ יָאֵר יְהוָה | פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶךָ: ׀ יִשָּׂא יְהוָה | פָּנָיו
אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לְךָ שְׁלוֹם: ׀ וְשָׂמוּ אֶת־שְׁמִי עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָנִי
אֲבָרְכֶם: עד כאן

במדבר כה, י-יג

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: פִּינַחֶם בֶּן־אֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן
הַשֵּׁיב אֶת־חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת־קִנְאָתִי בְּתוֹכְכֶם
וְלֹא־כִלִּיתִי אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי: לָכֵן אָמַר הַנְּבִי נָתַן לּוֹ אֶת־בְּרִיתִי
שְׁלוֹם: וְהָיְתָה לוֹ וּלְזֶרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֵנָּה עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קִנְאָ
לְאַלְהֵיו וַיִּכְפַּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

נביאים

בְּרוּךְ יי לעולם אָמֵן וְאָמֵן: וְדַבַּרְתִּי עַל הַנְּבִיאִים. וְאֲנֹכִי חֲזוֹן הַרְבִּיתִי.
וּבֵי־הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה: כִּי לֹא יַעֲשֶׂה יי אֱלֹהִים דְּבַר. כִּי אִם גְּלוּה
סוּדוֹ אֶל עַבְדָּיו הַנְּבִיאִים: אַרְיָה שָׁאֵג מִי לֹא יִירָא. יי אֱלֹהִים דְּבַר מִי
לֹא יִנְבֵּא: וְאֲשִׁים דְּבָרֵי בְּפִיךָ. וּבִצֵּל יָדִי כְּסִיתִיךָ. לְנִטְעַ שְׁמַיִם וְלִיסַד
אֶרֶץ. וְלֵאמֹר לְצִוּוֹן עָמִי אֲתָה:

יהושע ה, ב-ח

בַּעַת הַהִיא אָמַר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ עֲשֵׂה לְךָ חַרְבוֹת צָרִים וְשׁוּב מִלְּאֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שְׁנִיתִ: וַיַּעֲשֶׂה לּוֹ יְהוֹשֻׁעַ חַרְבוֹת צָרִים וַיִּמַּלְ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־גִּבְעַת הָעַרְלוֹת: וְזֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר־מָל יְהוֹשֻׁעַ כָּל־הָעָם הַיֵּצֵא מִמִּצְרַיִם הַזְּכָרִים כָּל | אֲנָשֵׁי הַמִּלְחָמָה מִתּוֹ בַּמִּדְבָּר בַּדֶּרֶךְ בְּצִאתְכֶם מִמִּצְרַיִם: כִּי־מַלִּים הָיוּ כָּל־הָעָם הַיֵּצֵאִים וְכָל־הָעָם הַיְלִדִים בַּמִּדְבָּר בַּדֶּרֶךְ בְּצִאתְכֶם מִמִּצְרַיִם לֹא־מָלוּ: כִּי | אַרְבַּעִים שָׁנָה הָלַכּוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר עַד־תָּם כָּל־הַגּוֹי אֲנָשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַיֵּצֵאִים מִמִּצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם לְבַלְתִּי הִרְאוּתְכֶם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבוֹתְכֶם לְתֵת לָנוּ אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ: וְאַת־בְּנֵיהֶם הַקִּים תַּחְתֶּם אַתֶּם מִלְּ יְהוֹשֻׁעַ כִּי־עַרְלִים הָיוּ כִּי לֹא־מָלוּ אוֹתְכֶם בַּדֶּרֶךְ: וַיְהִי כֹּאֲשֶׁר־תָּמּוּ כָל־הַגּוֹי לְהַמּוֹל וַיִּשְׁכּוּ תַּחְתֶּם בַּמַּחֲנֶה עַד חַיּוֹתְכֶם:

יהושע י, יב-יד

אִז יִדְבַר יְהוֹשֻׁעַ לַיהוָה בַּיּוֹם תַּת יְהוָה אֶת־הָאָמְרִי לְפָנַי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר | לְעֵינַי יִשְׂרָאֵל שָׁמַשׁ בְּגִבְעוֹן דָּוִם וַיִּרַח בַּעַמֶּק אֵילוֹן: וַיִּדַם הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּרַח עִמָּד עַד־יָקָם גּוֹל אֵיבּוֹ הַלֹּא־הָיָא כְּתוּבָה עַל־סֵפֶר הַיִּשָּׁר וַיַּעֲמֵד הַשֶּׁמֶשׁ בַּחֲצֵי הַשָּׁמַיִם וְלֹא־אָץ לָבוֹא כַּיּוֹם תָּמִים: וְלֹא הָיָה כַּיּוֹם הַהוּא לְפָנָיו וְאַחֲרָיו לְשַׁמֵּעַ יְהוָה בְּקוֹל אִישׁ כִּי יְהוָה נִלְחַם לְיִשְׂרָאֵל:

שמואל א, ב, א-י

וְתַתְּפִלָּל חֲנָה וְתֹאמַר עֲלֶיךָ לְבִי בַיהוָה רַמָּה קָרַנִּי בַיהוָה רַחֵב פִּי עַל־אֵיבֵי כִּי שָׁמַחְתִּי בִישׁוּעַתְךָ: אֵיךְ־קָדוֹשׁ בַּיהוָה כִּי־אֵיךְ בִּלְתֶּךָ וַאֲיֵן צוֹר כְּאַלְהֵינוּ: אֶל־תִּרְבוּ תִדְבְּרוּ גְבוּהָ גְבוּהָ יֵצֵא עֲתָק מִפִּיכֶם כִּי אֵל דַּעוֹת יְהוָה וְלֹא [וְלוֹ] נִתְכַּנּוּ עֲלֵלוֹת: קִשְׁת גְּבָרִים חֲתִים וְנִכְשָׁלִים אֲזוּר־חִיל: שְׁבַעִים בְּלָחֶם נִשְׁפְּרוּ וְרַעֲבִים חָדְלוּ עַד־עֲקָרָה יִלְדָה שְׁבַעָה וְרַבַּת בָּנִים אֲמַלְלָה: יְהוָה מִמִּית וּמַחֲיָה מוֹרִיד שָׁאוֹל וַיַּעַל: יְהוָה מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׂיר מִשְׁפִּיל אֶף־מְרוֹמָם: מְקִים מַעֲפָר דָּל

מֵאֲשַׁפֵּת יָרִים אֲבִיוֹן לְהוֹשִׁיב עִם-נְדִיבִים וְכֹסֵא כְבוֹד יִנְחֵלֶם כִּי לַיהוָה
מִצָּקִי אֶרֶץ וַיֵּשֶׁת עֲלֵיהֶם תִּבְלָה: רַגְלֵי חֲסִידוֹ [חֲסִידוֹ] יִשְׁמְרוּ וְרִשְׁעִים
בַּחֲשֵׁךְ יִדְמּוּ כִּי-לֹא בְכַח יִגְבְּרֵ-אִישׁ: יְהוָה יַחַתּוּ מְרִיבֹ [מְרִיבֵיו] עָלוּ
[עָלָיו] בְּשָׁמַיִם יִרְעֵם יְהוָה יִדִּין אֶפְסֵי-אֶרֶץ וַיִּתֶּן-עֹז לְמַלְכוֹ וַיְרַם קֶרֶן
מְשִׁיחוֹ:

צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדֶּה. וְשִׁבְיָהּ בְּצַדִּיקָה:
כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה. וּדְבַר יְיָ מִירוּשָׁלַיִם:
צִהְלֵי וְרַנֵּי יוֹשְׁבֵת צִיּוֹן. כִּי-גָדוֹל בְּקֶרְבְּךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:

כתובים

לְכוּ נִרְנְנָה לַיְיָ. נִרְיַעָה לְצֹר יִשְׁעֵנוּ: נִקְדְּמָה פָּנָיו בַּתּוֹדָה. בְּזִמְרוֹת
נִרְיַע לֹו: כִּי אֵל גָּדוֹל יְיָ. וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

מזמור יב

לְמִנְצַח עַל-הַשְּׁמַיִת מִזְמוֹר לְדָוִד: הוֹשִׁיעָה יְהוָה כִּי-גָמַר חֲסִיד
כִּי-פָסוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: שׁוּא | יִדְבְּרוּ אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ
שִׁפְתַּי חֲלָקוֹת בְּלֵב וּלֵב יִדְבְּרוּ: יִכְרַת יְהוָה כָּל-שִׁפְתֵי חֲלָקוֹת לְשׁוֹן
מִדְּבַרֹת גְּדֻלוֹת: אֲשֶׁר אָמְרוּ | לְלִשְׁנֵנוּ נִגְבִּיר שִׁפְתֵינוּ אֲתָנוּ מִי אֲדוֹן
לָנוּ: מִשׁוֹד עֲנִיִּים מֵאֲנָקַת אֲבִיוֹנִים עֲתָה אָקוּם יֹאמֵר יְהוָה אֲשִׁית בְּלִשְׁע
יָפִיחַ לֹו: אֲמָרוֹת יְהוָה אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת כֶּסֶף צְרוּף בַּעֲלִיל לְאֶרֶץ מִזְקָק
שִׁבְעֵתִים: אֲתָה יְהוָה תִּשְׁמְרֵם תִּצְרְנוּ | מִן-הַדּוֹר זֶה לְעוֹלָם: סָבִיב
רִשְׁעִים יִתְהַלְכוּן כָּרָם זָלַת לִבְנֵי אָדָם:

מזמור סז

לְמִנְצַח בְּנִגִּינַת מְזֻמֹּר שִׁיר: אֱלֹהִים יִחַנְנוּ וַיְבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אֶתְנוּ
 סֵלָה: לְדַעַת בְּאַרְץ דְּרָכָךָ בְּכָל־גּוֹיִם יִשׁוּעָתְךָ: יוֹדוּךָ עַמִּים |
 אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כָּל־ם: יִשְׁמְחוּ וַיְרַנְּנוּ לְאֲמִים כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל
 וְלְאֲמִים | בְּאַרְץ תִּנְחַם סֵלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים | אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים
 כָּל־ם: אַרְץ נִתְּנָה יְבוּלָהּ: בְּרַכְּנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וַיִּירָאוּ
 אוֹתוֹ כָּל־אֶפְסֵי־אַרְץ:

מזמור צא

יֵשֵׁב בְּסֵתֶר עֲלִיוֹן בְּצֵל שְׁדֵי יִתְלוֹנֵן: אָמַר לַיהוָה מַחְסֵי וּמְצוֹדָתַי
 אֱלֹהֵי אֲבֹתַי־כֹּה־בּוֹ: כִּי הוּא יִצְיִלְךָ מִפֶּחַ יְקוֹשׁ מִדְּבַר
 הַיּוֹת: בְּאֲבָרְתוֹ | יִסֹּךְ לְךָ וְתַחַת כַּנְפָיו תִּתְחַסֶּה צְנֹה וְסִחְרָה
 אֲמָתוֹ: לֹא־תִירָא מִפֶּחַד לַיְלָה מִחוּץ יַעֲוֹף יוֹמָם: מִדְּבַר בְּאֶפְלֵ יְהוָה
 מִקְטֹב יִשׁוּד צְהָרִים: יִפֹּל מִצִּדְּךָ | אֶלְךָ וּרְבִבָה מִיִּמִּינְךָ אֵלֶיךָ לֹא
 יִגַּשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ תִּבְיֵט וְשִׁלְמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה: כִּי־אַתָּה יְהוָה מַחְסֵי
 עֲלִיוֹן שְׁמַת מְעוֹנְךָ: לֹא־תֵאָנֶה אֵלֶיךָ רָעָה וְנִגַּע לֹא־יִקְרַב בְּאַהֲלֶךָ: כִּי
 מִלְּאֲכִיו יִצְוֶה־לְךָ לְשַׁמְרֶךָ בְּכָל־דְּרָכֶיךָ: עַל־כַּפַּיִם יִשְׁאוּנְךָ פֶּן־תִּגָּף
 בְּאֵבֶן רִגְלֶךָ: עַל־שַׁחַל וּפְתָן תִּדְרֹךְ תִּרְמָס כַּפִּיר וְתַנְיִן: כִּי בִי חִשַּׁק
 וְאֶפְלֹטָהוּ אֲשַׁגְּבֵהוּ כִּי־יִדַע שְׁמִי: יִקְרָאֵנִי | וְאֶעֱנֶהוּ עִמּוֹ אֲנֹכִי בְצָרָה
 אֲחַלְצֵהוּ וְאֲכַבְּדֵהוּ: אַרְךָ יָמִים אֲשִׁבִיעֵהוּ וְאַרְאֵהוּ בִישׁוּעָתִי:

בשבת שוררים

מזמור צב

מְזֻמֹּר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: טוֹב לַיהוָה לַיהוָה וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עֲלִיוֹן:
 לְהַגִּיד בְּבִקְרָ חֲסִדְּךָ וְאַמוֹנַתְךָ בְּלִילוֹת: עֲלִי־עֲשׂוֹר וְעֲלִי־נָבֶל
 עֲלִי הַגִּזּוֹן בְּכִנּוֹר: כִּי שִׁמַּחְתָּנִי יְהוָה בְּפַעֲלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ
 אֲרַנֶּנּוּ: מִה־גִּדְלוֹ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה מְאֹד עָמְקוּ מַחְשַׁבְתֶּיךָ: אִישׁ בְּעַר לֹא יִדַע
 וְכִסִּיל לֹא־יִבִּין אֶת־זֹאת: בְּפֶרֶח רְשָׁעִים | כָּמוֹ יַעֲשֶׂב וַיִּצְיָצוּ כָּל־פְּעֻלֵי
 אֲנֹן לְהַשְׁמֵרם עַד־עַד: וְאַתָּה מְרוֹם לְעֵלָם יְהוָה: כִּי הִנֵּה אֵיבֶיךָ | יְהוָה
 כִּי־הִנֵּה אֵיבֶיךָ יֵאָבְדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל־פְּעֻלֵי אֲנֹן: וְתִרַם כְּרָאִים קִרְנֵי בְלָתֵי
 בְּשִׁמְן רַעַנָן: וְתִבֹט עֵינֵי בְשׂוּרֵי בְקָמִים עֲלֵי מְרָעִים תִּשְׁמַעְנָה

אֲנִי: צָדִיק כִּתְמוֹר יִפְרַח כְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּה: שְׁתּוֹלִים בְּבֵית יְהוָה
בַּחֲצֵרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ: עוֹד יִנּוּבוֹן בְּשִׁיבָה דְשָׁנִים וְרַעֲנָנִים
יְהִיו: לְהַגִּיד כִּי־יֵשֶׁר יְהוָה צוּרֵי וְלֹא־עַ לְתָה [עוֹלָתָה] בּוֹ: **עד כאן**

מזמור קכח

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר־יֵרָא יְהוָה הִהֲלֵךְ בְּדַרְכָּיו: יִגִּיעַ בְּפִיךָ כִּי
תֹאכַל אֲשׁוּרֶיךָ וְטוֹב לָךְ: אֲשַׁתֵּךְ | כַּגִּפֶּן פְּרִיָּה בִּירְכָתִי בְּיַתֵּךְ בְּנֶיךָ
כְּשִׁתְּלֵי זֵיתִים סֹבִיב לְשַׁלְחָנְךָ: הִנֵּה כִּי־כֵן יִבְרַךְ גֹּבֵר יֵרָא יְהוָה: יְבָרְכֶךָ
יְהוָה מִצִּיּוֹן וְרָאָה בְטוֹב יְרוּשָׁלַם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: וְרָאָה־כֹּנִים לְבְנֶיךָ
שְׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל:

ותְשׁוּעַת צְדִיקִים מִיָּי. מַעֲזֵם בַּעַת צָרָה:
וַיַּעֲזֵרם יְיָ וַיִּפְּלְטֵם. יִפְּלְטֵם מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם. כִּי חָסוּ בּוֹ:

כְּשֵׁשׁ מִנּוּן, אומרים קדוש

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. (קהל- אָמֵן) בַּעֲלָמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתָהּ.
וַיִּמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ. וַיַּצְמַח פְּרָקְנָהּ. וַיִּקְרַב מְשִׁיחָהּ. (קהל- אָמֵן)
בַּחֲיִיכוֹן וּבִיּוֹמֵיכוֹן. וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבְזִמְזוֹן קָרִיב.
וְאִמְרוּ אָמֵן:

(קהל- אָמֵן) יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלָם לְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ)
יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עֵלְמֵיָא יִתְבָּרַךְ. וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר
וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
(קהל- אָמֵן) לְעֵילָא מִן כָּל־בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחְמָתָא
דְאִמְרוּן בַּעֲלָמָא וְאִמְרוּ אָמֵן (קהל- אָמֵן):

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמֵיָא. (קהל- חַיִּים) חַיִּים. וְשַׁבְעָ. וַיְשׁוּעָה
וְנַחְמָה. וְשִׁיזְבָא. וְרַפּוּאָה. וְגֵאוּלָּה וְסְלִיחָה. וְכַפְרָה. וְרוּחַ. וְהַצְלָה לְנוּ
וּלְכָל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן קהל- אָמֵן): עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו. הוּא
בְּרַחְמָיו יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ: וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן (קהל-
אָמֵן):

משנה

כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנֵאמַר: וְעַמּוּךָ כָּלֶם צְדִיקִים, לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ, נִצְרָר מִטְעֵי מַעֲשֵׂה יְדֵי לְהַתְפָּאֵר.

השמטנו את הזוהר פי לך לך כי הפסיקו לאמרו

שבת, פרק יט

א רבי אליעזר אומר, אם לא הביא כלי מערב שבת, מביאו בשבת מגלה. ובספנה, מכסהו על פי עדים. ועוד אמר רבי אליעזר, כורתים עצים לעשות פחמין ולעשות (כלי) ברזל. כלל אמר רבי עקיבא, כל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת, ושאי אפשר לעשותה מערב שבת דוחה את השבת:

ב עושין כל צרכי מילה בשבת, מוהלין, ופורעין, ומוצצין, ונותנין עליה אספגנית וכמון. אם לא שחק מערב שבת, לועס בשניו ונותן. אם לא טרף יין ושמן מערב שבת, ינתן זה בעצמו וזה בעצמו. ואין עושין לה חלוק לכתחלה, אבל כורך עליה סמרטוט. אם לא התקין מערב שבת, כורך על אצבעו ומביא, ואפלו מחצר אחרת:

ג מרחיצין את הקטן, בין לפני המילה ובין לאחר המילה, ומזלפין עליו ביד, אבל לא בכלי. רבי אלעזר בן עזריה אומר, מרחיצין את הקטן ביום השלישי שחל להיות בשבת, שנאמר (בראשית לד) ויהי ביום השלישי בהיותם כאבים. ספק ואנדרוגינוס אין מחללין עליו את השבת, ורבי יהודה מתיר באנדרוגינוס:

ד מי שהיו לו שני תינוקות, אחד למול אחר השבת ואחד למול בשבת, ושכח ומל את של אחר השבת בשבת, חיב. אחד למול בערב שבת ואחד למול בשבת, ושכח ומל את של ערב שבת בשבת, רבי אליעזר מחיב חטאת, ורבי יהושע פוטר:

ה קטן נמול לשמונה, לתשעה, ולעשרה, ולאחד עשר, ולשנים עשר, לא פחות ולא יותר. הא כיצד. פדרכו, לשמונה. נולד לבין השמשות, נמול לתשעה. בין השמשות של ערב שבת, נמול לעשרה. יום טוב לאחר שבת, נמול לאחד עשר. שני ימים טובים של ראש השנה, נמול לשנים עשר. קטן החולה, אין מוהללין אותו עד שיבריא:

ו אלו הן ציצין המעכבין את המילה, בשר החופה את רב העטרה. ואינו אוכל בתרומה. ואם היה בעל בשר, מתקנו מפני מראית העין. מל ולא פרע את המילה, כאלו לא מל:

נדרים פרק ג משנה יא

קונם שאיני נהנה לבני נח, מתר בישראל ואסור באמות העולם. שאיני נהנה לזרע אברהם, אסור בישראל ומתר באמות העולם. שאיני נהנה לישראל, לוקח ביותר ומזכר בפחות. לוקח ביותר ומזכר ביותר אם שומעין לו שאיני נהנה להן והן לי, ינהה לנכרים. קונם שאיני נהנה לערלים, מתר בערלי ישראל ואסור במולי האמות. קונם שאיני נהנה למולים, אסור בערלי ישראל ומתר במולי האמות, שאין הערלה קרויה אלא לשם הגוים, שנאמר (ירמיה ט) כי כל הגוים ערלים וכל בית ישראל ערלי לב, ואומר (שמואל א יז) והיה הפלשתי הערל הזה, ואומר (שמואל ב א) פן תשמחנה בנות פלשתים, פן תעלזנה בנות הערלים. רבי אלעזר בן עזריה אומר, מאוסה הערלה שנתגנו בה הרשעים, שנאמר, כי כל הגוים ערלים. רבי ישמעאל אומר, גדולה מילה שנכתרו עליה שלש עשרה בריתות. רבי יוסי אומר, גדולה מילה, שדוחה את השבת החמורה. רבי יהושע בן קרחה אומר, גדולה מילה, שלא נתלה לו למשה הצדיק עליה מלא שעה. רבי נחמיה אומר, גדולה מילה, שדוחה את הנגעים. רבי אומר, גדולה מילה, שכל המצות שעשה אברהם אבינו לא נקרא שלם, עד שמל, שנאמר (בראשית יז), התהלך לפני והיה תמים. דבר אחר, גדולה מילה, שאלמלא היא, לא ברא הקדוש ברוך הוא את עולמו, שנאמר (ירמיה לג), כה אמר יי אם לא בריתי יומם ולילה, חקות שמים וארץ לא שמת:

אם הולך בבור מוסיפים

בכורות פרק ח

א יש בכור לנחלה ואינו בכור לפהן, בכור לפהן ואינו בכור לנחלה, בכור לנחלה ולפהן, יש שאינו בכור לא לנחלה ולא לפהן. איזהו בכור לנחלה ואינו בכור לפהן, הבא אחר הנפלים שיצא ראשו חי, ובן תשעה שיצא ראשו מת, והמפלת כמין בהמה חיה ועוף, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, עד שיהא בו מצורת האדם. המפלת סנדל, או שליא, ושפיר מרקם, והיוצא מחתך, הבא אחריהן, בכור לנחלה ואינו בכור לפהן. מי שלא היו לו בנים ונשא אשה שכבר ילדה, עודה שפחה ונשתחררה, עודה נכרית ונתגירה, משבאת לישראל ילדה, בכור לנחלה ואינו בכור לפהן. רבי יוסי הגלילי אומר, בכור לנחלה ולפהן, שנאמר (שמות יג), פטר כל רחם בבני ישראל, עד שיפטרו רחם מישראל. מי שהיו לו בנים ונשא אשה שלא ילדה, נתגירה מעברת, נשתחררה מעברת, ילדה היא וכהנת, היא ולויה, היא ואשה שכבר

יְלֵדָה, וְכֵן מִי שֶׁלֹּא שֶׁהָתָה אַחַר בְּעֵלְהָ שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים וְנִשְׂאָת וְיֵלְדָה, וְאֵין יָדוּעַ אִם בֶּן תִּשְׁעָה לְרֵאשׁוֹן, אוֹ בֶן שִׁבְעָה לְאַחֲרוֹן, בְּכוֹר לִכְהֵן וְאֵינוֹ בְּכוֹר לְנִחְלָה. אֵיזְהוֹ בְּכוֹר לְנִחְלָה וְלִכְהֵן, הַמְּפֹלֵת שְׁפִיר מְלֵא דָם, מְלֵא מִים, מְלֵא גִנְיָנִים, הַמְּפֹלֵת כַּמִּין דְּגִים וְחֻגְבִּים שְׁקָצִים וְרִמְשִׁים, הַמְּפֹלֵת יוֹם אַרְבָּעִים, הֵבֵא אַחֲרֵיהֶן, בְּכוֹר לְנִחְלָה וְלִכְהֵן:

ב יוֹצֵא דָפֶן וְהֵבֵא אַחֲרָיו, שְׁנֵייהֶם אֵינָן בְּכוֹר לֹא לְנִחְלָה וְלֹא לִכְהֵן. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, הִרְאִישׁוֹן לְנִחְלָה, וְהַשְּׁנַיִ לְחֻמֶשׁ סְלָעִים:

ג מִי שֶׁלֹּא בִכְרָה אֶשְׁתּוֹ וְיֵלְדָה שְׁנַיִ זְכָרִים, נוֹתֵן חֲמֵשׁ סְלָעִים לִכְהֵן. מֵת אֶחָד מֵהֶן בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם, הָאֵב פְּטוּר. מֵת הָאֵב וְהַבְּנִים קִימִים, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, אִם נִתְּנוּ עַד שֶׁלֹּא חָלְקוּ, נִתְּנוּ. וְאִם לֹאוּ, פְּטוּרִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר נִתְּחִיבוּ נְכָסִים. זָכַר וְנִקְבָּה, אֵין כָּאֵן לִכְהֵן כָּלוּם:

ד שְׁתֵּי נָשִׁים שֶׁלֹּא בִכְרוּ וְיֵלְדוּ שְׁנַיִ זְכָרִים, נוֹתֵן עֶשֶׂר סְלָעִים לִכְהֵן. מֵת אֶחָד מֵהֶן בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם, אִם לִכְהֵן אֶחָד נָתַן, יַחֲזִיר לוֹ חֲמֵשׁ סְלָעִים. אִם לְשְׁנַיִ כְּהֻנִּים נָתַן, אֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיא מִיָּדָם. זָכַר וְנִקְבָּה אוֹ שְׁנַיִ זְכָרִים וְנִקְבָּה, נוֹתֵן חֲמֵשׁ סְלָעִים לִכְהֵן. שְׁתֵּי נְקֻבוֹת וְזָכַר אוֹ שְׁנַיִ זְכָרִים וְשְׁתֵּי נְקֻבוֹת, אֵין כָּאֵן לִכְהֵן כָּלוּם. אֶחָת בִּכְרָה וְאַחַת שֶׁלֹּא בִכְרָה וְיֵלְדוּ שְׁנַיִ זְכָרִים. נוֹתֵן חֲמֵשׁ סְלָעִים לִכְהֵן. מֵת אֶחָד מֵהֶן בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם, הָאֵב פְּטוּר. מֵת הָאֵב וְהַבְּנִים קִימִין, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, אִם נִתְּנוּ עַד שֶׁלֹּא חָלְקוּ, נִתְּנוּ. וְאִם לֹאוּ, פְּטוּרִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, נִתְּחִיבוּ נְכָסִים. זָכַר וְנִקְבָּה, אֵין כָּאֵן לִכְהֵן כָּלוּם:

ה שְׁתֵּי נָשִׁים שֶׁל שְׁנַיִ אֲנָשִׁים שֶׁלֹּא בִכְרוּ וְיֵלְדוּ שְׁנַיִ זְכָרִים, זֶה נוֹתֵן חֲמֵשׁ סְלָעִים לִכְהֵן, וְזֶה נוֹתֵן חֲמֵשׁ סְלָעִים לִכְהֵן. מֵת אֶחָד מֵהֶן בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם, אִם לִכְהֵן אֶחָד נִתְּנוּ, יַחֲזִיר לָהֶן חֲמֵשׁ סְלָעִים. אִם לְשְׁנַיִ כְּהֻנִּים נִתְּנוּ, אֵינָן יָכוֹלִין לְהוֹצִיא מִיָּדָם. זָכַר וְנִקְבָּה, הָאֵב פְּטוּרִין, וְהַבֵּן חַיֵּב לְפָדוֹת אֶת עֲצָמוֹ. שְׁתֵּי נְקֻבוֹת וְזָכַר אוֹ שְׁנַיִ זְכָרִים וְשְׁתֵּי נְקֻבוֹת, אֵין כָּאֵן לִכְהֵן כָּלוּם:

ו אֶחָת בִּכְרָה וְאַחַת שֶׁל שְׁנַיִ אֲנָשִׁים, וְיֵלְדוּ שְׁנַיִ זְכָרִים, זֶה שֶׁלֹּא בִכְרָה אֶשְׁתּוֹ, נוֹתֵן חֲמֵשׁ סְלָעִים לִכְהֵן. זָכַר וְנִקְבָּה, אֵין כָּאֵן לִכְהֵן כָּלוּם. מֵת הַבֵּן בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם, אֵף עַל פִּי שְׁנֵתָן לִכְהֵן, יַחֲזִיר (לוֹ חֲמֵשׁ סְלָעִים). לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם, אֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָתַן, יִתֵּן. מֵת בְּיוֹם שְׁלֹשִׁים, כְּיוֹם שֶׁלְּפָנָיו. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, אִם נָתַן, לֹא יִטּוֹל. וְאִם לֹא נָתַן, לֹא יִתֵּן. מֵת הָאֵב בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם, בְּחֻזְקָתָהּ שֶׁלֹּא נִפְדָּה, עַד שֶׁיָּבִיא רֵאִיָּה שְׁנִפְדָּה. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם, בְּחֻזְקַתָּהּ שְׁנִפְדָּה, עַד (שֶׁיָּבִיא רֵאִיָּה) שֶׁלֹּא נִפְדָּה. הוּא לְפָדוֹת וְכֵן לְפָדוֹת, הוּא קוֹדֵם אֶת בְּנוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בְּנוֹ קוֹדֵמוֹ, שְׁמֻצְוֹתוֹ עַל אָבִיו, וּמֻצְוֹתוֹ בְּנוֹ עָלָיו:

ז חמש סלעים של בן, במנה צורי. שלשים של עבד, וחמשים של אונס ושל מפתה, ומאה של מוציא שם רע, כלם בשקל הקדש, במנה צורי. וכלן נפדין בכסף, ובשנה כסף, חוץ מן השקלים:

ח אין פודין לא בעבדים, ולא בשטרות, ולא בקרקעות, ולא בהקדשות. כתב לכהן שהוא חייב לו חמש סלעים, חייב לתן לו ובנו אינו פדוי, לפיכך אם רצה הכהן לתן לו מתנה, רשאי. המפריש פדיון בנו ואבד, חייב באחריותו, שנאמר (במדבר יח), יהיה לך ופדה תפדה:

ט הבכור נוטל פי שנים בנכסי האב, ואינו נוטל פי שנים בנכסי האם. ואינו נוטל פי שנים בשבח, ולא בראוי כבמחזק. ולא האשה בכתפתה, ולא הבנות במזונותיהן, ולא היבם. וכלן אין נוטלין בשבח, ולא בראוי כבמחזק:

י אלו שאינן חוזרין ביובל, הבכורה, והיורש את אשתו, והמיבם את אשת אחיו, והמתנה, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, מתנה כמכר. רבי אליעזר אומר, כלן חוזרין ביובל. רבי יוחנן בן ברוקא אומר, היורש את אשתו, יחזיר לבני משפחה וינכה להם מן הדמים: **עד כאן**

עוקצין פרק ג משנה יב

אמר רבי יהושע בן לוי, עתיד הקדוש ברוך הוא להנחיל לכל צדיק וצדיק שלש מאות ועשרה עולמות, שנאמר (משלי ח), להנחיל אהבי יש ואצרתיהם אמלא. אמר רבי שמעון בן חלפתא, לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, שנאמר (תהלים כט), יי עז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:

רבי חנניא בן עקשיא אומר: רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצות, שנאמר. "יי חפץ למען צדקו. יגדיל תורה ויאדיר":

כשיש מנוח, אומרים קדיש

יְתַגַּדְלֵנוּ וְיִתְקַדְּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. (קהל – אָמֵן) בְּעֶלְמָא דִּי בְרָא כְרַעוּתָהּ.
וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ. וְיִצְמַח פְּרֻקְנָהּ. וְיִקְרַב מְשִׁיחָהּ. (קהל –
אָמֵן) בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן. וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזַמַּן
קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן:

(קהל – אָמֵן יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלְמָא לְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא יְתַבְרַךְ)
יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ. לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא יְתַבְרַךְ. וְיִשְׁתַּבַּח
וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקָדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. (קהל – אָמֵן) לְעֵילָא מִן כָּל-בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא תְּשַׁבְּחָתָא
וְנַחֲמָתָא דְאֲמִירָן בְּעֶלְמָא וְאָמְרוּ אָמֵן (קהל – אָמֵן):

עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבְּנָן וְעַל תַּלְמִידֵהוּן. וְעַל כָּל-תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵהוּן
דְּעֶסְקִין בְּאוּרֵיתָא קְדִישָׁתָא דִּי בְּאַתְרָא הֵדֵן וְדִי בְּכָל-אַתְרָא
וְאַתְרֵי: יְהֵא לְנָא וְלַהוּן חֲנָא וְחֶסְדָּא וְרַחֲמֵי מִן קָדָם מְאָרִיָּה שְׁמֵיָא
וְאַרְעָא וְאָמְרוּ אָמֵן (קהל – אָמֵן):

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמֵיָא. (קהל – חַיִּים) חַיִּים. וְשָׂבַע. וְיִשׁוּעָה
וְנַחֲמָה. וְשִׁיזְבָּא. וְרַפּוּאָה. וְגֵאוּלָּה וְסְלִיחָה. וְכַפְרָה. וְרוּחַ.
וְהַצְּלָה לְנוּ וּלְכָל-עַמּוּ יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן (קהל – אָמֵן): עֲשֵׂה שְׁלוֹם
בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ: וְעַל כָּל-עַמּוּ יִשְׂרָאֵל,
וְאָמְרוּ אָמֵן (קהל – אָמֵן):

מי שברך

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב, משה ואהרן ודוד ושלמה:

הוא יברך וישמור וינצור ויעזור

את הרך הנימול

שיגיע לבריתו של אברהם אבינו, שיהיה לו בסימן טוב ומזל טוב:

וגם יברך את אביו ואת אמו ואת זקניו ואת כל משפחתו:

וגם יברך את כל הרבנים, ואת כל היושבים כאן, אנשים ונשים, זקנים עם נערים,

יחד אבות ובנים:

וכן יהי רצון. ונאמר אמן:

בקשה למוהל לפני הברית

רבונו של עולם הנני מודה ומשבח ומהלל לשמך הגדול שבראתני מאין
 לא לצורך וחובה רק בנדבה ורצון ואהבה כמדת טובך וחסדך כי טוב
 חסדך מחיים שפתי ישבחונוך שנתת בי נשמה קדושה ורוחנית. ועוד
 הגדלת טובך עלי שלא עשיתני אשה או עבד. ועל הכל יתגדל ויתרומם
 טובך עלי שלא עשיתני גוי. ונתת לי אמונה שלמה להאמין כי אתה אל
 אמת ותורת משה עבדך בין שבכתב ובין שבעל פה אמת. וחתמת אות
 בריתך בבשרי בינך ובני להמול לי כל-זכר לאות כי אתה אלהינו ואני
 עבדך חתום בחותמך הקדוש כי אמרת לי עבדי אתה ישראל אשר בך
 אפתאר. ועוד נתת לי מתנת חנם שזכיתני להיות אמצעי להכניס בנך
 תחת כנפי שכינתך ולמול את בשר ערלתם להכניסם באות ברית קדש
 צדיק יסוד עולם ועמך כלם צדיקים. לכן הנני מתחנן אליך אל שדי
 שתסייעני ותצילני מיצר הרע ולא אטמא אות ברית קדש וחותרמך
 ששמת בבשרי וכן כל-הנמולים על ידי ישמרו אות ברית קדש
 מכל-טמאה. ושיהיו (בני ו)הנמולם על ידי כל-בני עמך ישראל חזקים
 באמונתם ושלמים בצדקתם עד יום מותם. ותתן להם פניהם חזקים נגד
 שוטניהם ומצחם נחושה נגד משטיניהם ומקטרגיהם. לא יבושו בעולם
 הזה ולא יכלמו לעולם הבא. ובעת המילה יהי רצון שלא יספן הנער חס
 ושלום מחמת המילה. ואזכה שיבא אליהו זכור לטוב לראות מצוה זו.
 ויהיה הבן הנולד בריא בלי שום חולי כדי שאקיים מצות מילה בזמנה.
 וזכני שאמול אותו כהוגן וכשורה וקבל עבודתי במצוה זו כאלו הקרבתי
 קרבנות על גבי מזבחך. וכעקידת יצחק יהיה נחשב לפניך ותרצני
 ברחמיך הרבים. ואל יגזרו עלינו אויבינו גזרות קשות ורעות לביטל
 מצוה זו או שאר מצותיך הקדושות והטהורות. וכן זכני להכניס גרים
 תחת כנפי השכינה כמו שעשה אברהם אבינו שנאמר ואת הנפש אשר
 עשו בחרן. ובזכות מצוה זו החתומה בבשרנו נזכה לראות פני השכינה
 כדכתיב ומבשרי אחזה אלוהי. ומצוה זו שהיא תשלום שם שדי תהיה
 נגד צרינו ככתוב והיה שדי בצריך וכסף תועפות לך. ונצול מדינה של
 גהינם שכן כתוב גם את בדם בריתך שלחתי אסיריך מבור אין מים בו.
 וכן יהי רצון ונאמר אמן:

תפלה לסנדק

לְשֵׁם יְחוד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַחֲמֵי וּרְחִימוּ וּדְחִילוּ לְיַחְרָא שְׁם י"ה
 בּו"ה בְּיַחְוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל־יִשְׂרָאֵל הֵנָּה אֲנֹכִי בָּא לְהִיּוֹת סַנְדֵּק וְאַהֲבִיהָ
 כֶּסֶא וּמְזֻבַּח לַעֲשׂוֹת עַל יְרֵכֵי הַמִּלָּה: וְיִהְיֶה רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתַי שְׂיִהְיֶה מְזֻבַּח כְּפָרָה, שְׁתִּכַּפֵּר עַל כָּל־חַטָּאתַי עֲוֹנוֹתַי וּפְשָׁעַי וּבִפְרֹט
 מִה־שְּׁפָגְמַתִּי בִּירְכֵי וּבְאֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, וְתַעֲלֶה עָלֵינוּ כָּאֵלוּ כּוֹנְנֵנוּ
 בְּכָל־הַפְּנוֹת הָרְאוּיוֹת לְכוֹן וּתְמַלֵּא כָּל־הַשָּׁמַיִם שְׁפָגְמַתִּי בָהֶם. וְתִהְיֶה
 הַמִּלָּה חֲשׁוּבָה כְּקִטְרֹת סַמִּים כְּדַכְתִּיב גְּבַעַת הָעֲרָלוֹת וּכְתִיב גְּבַעַת
 הַלְּבָנָה וְתִקְיִם בָּנוּ מִקָּרָא שְׁכָתוּב יְשִׁימוּ קְטוֹרֶה בְּאַפְּךָ וְכִלִּיל עַל מִזְבְּחֶךָ.
 בְּרַךְ יי חִילוּ וּפְעַל יְדִיו תִּרְצֶה: וְיִהְיֶה נֶעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ
 כּוֹנְנֶה עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנְנֶהוּ:

נהיגי רבנן למעבד כסא כבוד למלאך הברית שהוא אליהו ז"ל דאמרינן
 בפרקי ר' אליעזר כשגזרו בימיו על הברית נתקנא על הדבר וברח לו
 וכו' ואמר קנוא קנאתי וגו' אמר לו הקב"ה חייך שאין עושין ישראל
 מילה עד שאתה רואה בעיניך ואיתא במדרשו של רשב"י עליו השלום
 שצריך לומר בפירוש בפיו ובשפתיו "זה כסא של אליהו זכור לטוב"
 ואם אין אומרים כך. אינו בא לשם:

ואחר כך יקח המוהל את הזניק ויאמר בשמחה

אמר הקב"ה לאברהם אבינו התהלך לפני והיה תמים: הנני מוכן ומזומן
 לקיים מצות עשה שצונו הבורא יתברך למול (כשהאב הוא המוהל, יאמר:
 שצוני הבורא יתברך למול את בני) לשם יחוד ק'ב'ה ושכינתיה:
 וישם הזניק על הכסא אשר הכן לאלהו ויאמר: שברתי לישעתך ה' ומצותיך
 עשיתי, אליהו מלאך הברית זה כסא שלך, הנה הכסא לפניך, עמוד נא
 לימיני וסמכני: שברתי לישועתך ה' ומצותיך עשיתי: שש אנכי על
 אמרתך כמוצא שלל רב: שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול:
 אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך נשבעה בטוב ביתך קודש היכליך:

מזמרים:

ברוכים אתם קהל אמוני וברוך הַבּא בְּשֵׁם יי
(וזמרים וברוך הַבּא בְּשֵׁם יי):

יְלֵד הַיּוֹלֵד יִהְיֶה בְּסִימֵן טוֹב יְגִדֵּל וַיִּחְיֶה כְּמוֹ גֵן רְטוֹב,
יַעֲלֶה וַיִּצְלִיחַ יִנְצַל מִקְטוֹב אָמֵן כֵּן יַעֲשֶׂה יי:
ברוכים אתם קהל אמוני וברוך הַבּא בְּשֵׁם יי:

חֶלֶק יִתֵּן לָנוּ בְּנֹעֲמִים גְּדוּלִים וְקִטְנִים לְבֵית יי
וְבִימְיוֹ נַעֲלֶה לְשֵׁלֶשׁ רְגָלִים, וְבִרְוֵךְ הַבּא בְּשֵׁם יי:
ברוכים אתם קהל אמוני וברוך הַבּא בְּשֵׁם יי:

זְכֹר רַחֲמֶיךָ וְדַם הַבְּרִית עַל יַד מְשִׁיחְךָ מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד
וּפְקוּדֹת אֶת צִאֲנֶךָ צֵאֵן הַשְּׂאֲרִית, וְשִׁלַּח אֶת אֱלֹהֶיךָ נְבִיא יי:
ברוכים אתם קהל אמוני וברוך הַבּא בְּשֵׁם יי:

יש שנוהגים לשיר עכשיו (ראה כתר שם טוב חלק א עמוד תקנו)
הַיֵּלֵד הַזֶּה זָכָה לְבְרִיתוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ יִרְאוּ חֶפְתּוֹ
הַמְּלָאךָ הַגּוֹאֵל יְבָרֵךְ אוֹתוֹ יְזָכֶה לְחַזוֹת בְּנוֹעַם יי:
ברוכים אתם קהל אמוני וברוך הַבּא בְּשֵׁם יי:

בשבת:

שַׁבַּת וּמִלָּה שָׁם דֵּר מְעוֹנָה חֶלֶק לְשִׁבְעָה וְגַם לְשִׁמוֹנָה:

אוֹתִיּוֹת שַׁבַּת מְצוֹת שְׁלֹשָׁה נִכְתָּב בָּהֶם אוֹת לְאִמָּה קְדוּשָׁה:
שַׁבַּת רֵאשׁוֹנָה וּבְרִית חֲדָשָׁה* וְהָיוּ תְּפִילִין. לְרֵאשׁ אֲמָנָה:
שַׁבַּת וּמִלָּה שָׁם דֵּר מְעוֹנָה חֶלֶק לְשִׁבְעָה וְגַם לְשִׁמוֹנָה:

שְׁתֵּי מְצוֹת כְּעִמּוּדִים שְׁנִיָּהֶם זֹאת הַחֲמָה וְזֹאת הַלְּבָנָה
שַׁבַּת וּמִלָּה שָׁם דֵּר מְעוֹנָה חֶלֶק לְשִׁבְעָה וְגַם לְשִׁמוֹנָה: עב

* ברית (חדשה) [כרותה], ראה הסכמה ס' ג

המוהל מברך ומל:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו, וצונו על המילה:

ומיד אחרי המילה מברך אבי הברכה. אם אין אב יאמר ראש הברכה אם יהיו שם, או הסגדק במקום שאין ברך:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו, וצונו להכניסו בכריתו של אברהם אבינו:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה:

מזמרים:

אָבִיו וְאִמּוֹ יֵרָאוּ חֲפָתוֹ,	הַיֵּלֶד הַזֶּה זָכָה לְבְרִיתוֹ
יְזַכֶּה לְחֻזוֹת בְּנוֹעַם יי:	הַמְלֵאךָ הַגּוֹאֵל יִבְרַךְ אוֹתוֹ
וּבְרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יי:	בְּרוּכִים אַתֶּם קְהַל אַמּוֹנֵי

וכל העומדים שם עונים:

בשם שהכניסתו לברית, כן תכניסוהו לתורה ולמצוות לחפה ולמעשים טובים, וכן יהי רצון ונאמר אמן:

כְּרִיחַ נִיחַח אֲשֶׁה לִי	מזמרים: יהי דם הנמול בקהל אמוני
נְקָרִיב זִבְחִים וְעֹלוֹת לִי :	ובירושלים כסא יי
לָנוּ וּלְבְנֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד	חתם בבשגנו לאות ולמופת
כִּי אֲנַחְנוּ זָרַע בְּרַךְ יי :	יפירו רואינו וידעו מוני
כְּרִיחַ נִיחַח אֲשֶׁה לִי:	יהי דם הנמול בקהל אמוני

אחר גמר המילה מברכים על כוס יין:

אם יו"ט חל בשבת אומרים של שבת יו"ט, גם ביוה"כ

בשבת: אִם־תָּשִׁיב מִשְׁבֶּת רְגְלֶךָ, עֲשׂוֹת חֲפָצֶךָ בְּיוֹם קָדְשִׁי, וְקִרְאתָ לְשֶׁבֶת עֲנֹג, לְקָדוֹשׁ יְיָ מְכֻבָּד, וְכִבְדֹתוֹ מֵעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ, מִמַּצּוֹא חֲפָצֶךָ וְדָבַר דְּבַר: אִזְ תִּתְעַנֵּג עַל יְיָ, וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בְּמַתֵּי אָרֶץ, וְהֶאֱכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ, כִּי פִי יְיָ דָבַר:

בשלוש רגלים: שׁוֹשׁ אָשִׁישׁ בְּיַי, תִּגַּל נַפְשִׁי בְּאֱלֹהֵי, כִּי הִלְבִּישְׁנִי בְּגָדֵי־יִשְׁע, מְעִיל צְדָקָה יַעֲטֵנִי כַּחֲתָן יְכַהֵן פָּאֵר, וְכִפְלָה תַעֲדָה כְּלִיָּה: כִּי־יִבְעַל בַּחֹר בְּתוֹלָה, יִבְעָלוּךָ בְּנִיךָ, וּמִשׁוֹשׁ חֲתָן עַל־כִּפְלָה, יִשִּׁישׁ עֲלֶיךָ אֱלֹהֶיךָ:

בשבת: וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבֶת, לַעֲשׂוֹת אֶת הַשְּׁבֶת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם: בְּיַי וּבֵינָן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעֹלָם כִּי שֶׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפֵשׁ: עַל כֵּן בָּרַךְ יְיָ אֶת יוֹם הַשְּׁבֶת וַיְקַדְּשֵׁהוּ:

בראש השנה: וּבְיוֹם שִׁמְחַתְכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְכָרְאֵי חֲדָשֵׁיכֶם וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצֹצְרוֹת עַל עַלְתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שְׁלָמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְזִכְרוֹן לְפָנַי אֱלֹהֵיכֶם, אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם:

ביום כיפור: כִּי בְיוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטָהָר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם, לְפָנַי יְיָ תִטְהָרוּ:

בשלוש רגלים: אֱלֹהֵי מוֹעֲדֵי יְיָ מִקְרָאֵי קָדְשׁ, אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם:

(בְּסִימָן טוֹב,) סִבְרֵי מְרַנֵּן [ועונים "חיים"], בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְשׁ יְדִיד מִבְּטָן, וְחֻק
 בְּשֵׂארוֹ שָׁם, וְצִאָצְאוֹ חָתַם בְּאוֹת בְּרִית קִדְשׁ, עַל כֵּן בְּשִׁכְר
 מְצוּהָ זוֹ, אֵל חַי, חֲלֻקְנוּ, צוּרְנוּ, צוּהָ לְהַצִּיל יְדִידוֹת זֶרַע קִדְשׁ שְׂאֵרְנוּ
 מִשַּׁחַת, לְמַעַן בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר שָׁם בְּבִשְׂרָנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, כּוֹרֵת
 הַבְּרִית:

לבריתנות מיוחדות ראה אחרי ברכת המזון.

אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו, קיים את הילד הזה לאביו ולאמו, ויקרא
 שמו בישראל (פלוני בן פלוני): ישמח האיש ביוצא
 חלציו ותגל האשה בפרי בטנה, כאמור: ישמח אביך ואמך, ותגל
 יולדתך: ונאמר ואעבר עליך ואראך מתבוססת בדמך, ואמר לך
 בדמך חיי, ואמר לך בדמך חיי: ונאמר זכר לעולם בריתו, דבר
 צוה לאלף דור: אשר כרת את אברהם, ושבועתו לישחק. ויעמידה
 ליעקב לחק, לישראל ברית עולם: הודו ליי כי טוב, פי לעולם
 חסדו: (וכל העומדים שם עונים הודו ליי כי טוב, פי לעולם חסדו):
 (פלוני בן פלוני) זה הקטן אלהים יגדלוהו, פשים שנכנס לברית, כך
 יכנס לתורה ולמצוות, לחפה ולמעשים טובים. וכן יהי רצון ונאמר
 אמן:

מזמרים:

שיר המעלות אשרי כל-ירא יי ההלך בדרךיו: יגיע כפיה פי תאכל
 אשריה וטוב לך: אשתך כגפן פריה בירכתי ביתך בניה כשתלי
 זיתים סביב לשלחנה: הנה כיון יברך גבר ירא יי: יברך יי מציון
 וראה בטוב ובירושלם כל ימי חייה: וראה-בנים לבניה שלום
 על-ישראל:

כשיש מנין, אומרים קדיש

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. (קהל: אמן) בְּעֶלְמָא דִּי בְרָא כְרַעוּתָהּ,
וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ וְיַצְמַח פְּרָקְנָהּ וְקָרַב מְשִׁיחָהּ. (קהל: אמן)
בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל. בְּעַגְלָא וּבְזֶמַן קָרִיב
וְאָמְרוּ אָמֵן:

(קהל – אמן יהא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ, לְעָלַם לְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ)
יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ, לְעָלַם לְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר
וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא. (קהל: אמן) לְעֵילָא מִן כָּל-בְּרַכְתָּא שִׁירְתָּא תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחְמְתָּא,
דְאָמִירֵן בְּעֶלְמָא, וְאָמְרוּ אָמֵן (קהל: אמן):

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, (קהל: חיים) חַיִּים וְשָׁבַע וְיִשׁוּעָה וְנַחְמָה
וְשִׁיזְבָּא וְרַפּוּאָה וְגְאוּלָּה וְסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרוּחַ וְהַצְלָה לָנוּ וְלְכָל-עַמּוֹ
יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן (קהל: אמן): עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמֵרוֹמָיו הוּא בְּרַחְמָיו
יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאָמְרוּ אָמֵן (קהל: אמן):

ונודרים נדבה לעניי ארץ ישראל תנו"בב ולפדיון שבויים איש איש
בברכה אשר נתן לו השי":

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך הגביר.....(בעל הברית)
שמתנדב מתנה por Terra Santa (מתנה por Cautivos)
וכן יהי רצון, ונאמר אמן:

ברכת המזון אחרי סעודת מצוה, על הכוס

תְּהִלָּתְךָ יי ידְבַר פִּי. ויִבְרַךְ כָּל־בֶּשֶׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וְאַנְחֵנוּ
נִבְרַךְ יְיָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ: ויְדַבֵּר אֵלַי, זֶה הַשְּׁלַחַן
אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ: אֲבָרְכָה אֶת יְיָ בְּכָל־עֵת. תִּמְיֵד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי: סוּף דְּבַר
הַכֹּל נִשְׁמָע. אֶת הָאֱלֹהִים יֵרָא וְאֶת מִצּוֹתָיו שְׁמור, כִּי זֶה כָּל הָאָדָם:

המברך: בְּרִשׁוֹת שָׁמַיִם (ובְּרִשׁוֹת כַּהֵן/כַּהֲנָיִם) (בעל הברית –
ובְּרִשׁוֹת מוֹרֵי בַעַל הַבַּיִת) (ובְּרִשׁוֹת הַסַּנְדֵּק וְהַסַּנְדֵּקֶת) (ובְּרִשׁוֹת
מוֹרְנוּ וְרַבֵּינוּ) (ובַּיִת דֵּינוּ) (ובְּרִשׁוֹת דֵּין/דִּינֵי קְהֵלְתֵינוּ) (ובְּרִשׁוֹת
מַעֲלַת פְּרָנָס/פְּרָנְסִי/וּמְנַהִיג/וּמְנַהִיגִי/וְזַקְנֵי קְהֵלְתֵינוּ) (ובְּרִשׁוֹת מוֹרֵי
אָבִי) וּבְרִשׁוֹת כָּל־הַקְּרוֹאִים הַיּוֹשְׁבִים בַּשְּׁלַחַן הַזֶּה כָּל־אֶחָד כְּפִי
מַעֲלָתוֹ: נִבְרַךְ (אם יש מֵנוּן אֱלֹהֵינוּ) שְׁאֲכַלְנוּ מִשְׁלוֹ:

המסובים: בְּרוּךְ (אם יש מֵנוּן אֱלֹהֵינוּ) שְׁאֲכַלְנוּ מִשְׁלוֹ וּבָטוּבוֹ הַגָּדוֹל
חֲיִינוּ:

המברך: בְּרוּךְ (אם יש מֵנוּן אֱלֹהֵינוּ) שְׁאֲכַלְנוּ מִשְׁלוֹ וּבָטוּבוֹ הַגָּדוֹל
חֲיִינוּ:

המברך: בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ וּבְרוּךְ זַכְרוֹ לְעוֹלָמֵי עֵד:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַזְנַנּוּ וְלֹא מִמַּעַשְׂיֵינוּ, הַמְּפָרְסְנוּ וְלֹא מִצְדָּקוֹתֵינוּ, הַמַּעֲדִיף טוֹבוֹ עָלֵינוּ, הַזֵּן אוֹתָנוּ וְאֵת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, בְּטוֹבוֹ, בְּחֵן, בְּחֶסֶד, בְּרוּחַ וּבְרַחֲמִים, נִתֵּן לָחֶם לְכָל-בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ: וּבְטוֹבוֹ הַגְּדוֹל תִּמְיֵד לֹא חָסַר לָנוּ, וְאֵל יַחֲסֵר לָנוּ מִזֶּזֶן תִּמְיֵד לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הוּא זֵן וּמְפָרֵס לְכָל, וְשִׁלְחָנוּ עָרוּךְ לְכָל, וְהִתְקִין מַחֲיָה וּמִזֶּזֶן לְכָל-בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא, בְּרַחֲמָיו וּבְרוּב חֶסְדָּיו, כְּאִמּוֹר. פּוֹתַח אֵת יָדְךָ, וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל-חַי רְצוֹן, בְּרוּךְ אַתָּה יי, הַזֵּן אֵת הַכֹּל:

בְּוֹדָה לָךְ יי אֱלֹהֵינוּ, עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וּרְחֻבָּה, בְּרִית וְתוֹרָה, חַיִּים וּמִזֶּזֶן, עַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עֲבָדִים, וְעַל בְּרִיתְךָ שֶׁחֲתַמְתָּ בְּבִשְׁרָנוּ, וְעַל חֲקֵי רְצוֹנְךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ, וְעַל חַיִּים וּמִזֶּזֶן שֶׁאַתָּה זֵן וּמְפָרֵס אוֹתָנוּ:

בחטכה ופורים: עַל הַנְּסִים, עַל הַפְּרָקָן, עַל הַגְּבוּרוֹת, עַל הַתְּשׁוּעוֹת, עַל הַנִּפְלְאוֹת, וְעַל הַנְּחֻמוֹת, שֶׁעָשִׂיתָ לְאַבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם וּבְזִמְנֵי הַזֶּה:

בחטכה: בַּיָּמִי מִתְתִּיָּה בֶן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל, חֲשָׁמוֹנָאִי וּבְנָיו, כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יוֹן הַרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְשִׁפְחָם מִתּוֹרְתְךָ, וְלִהְעִבְיָרָם מִחֲקֵי רְצוֹנְךָ: וְאַתָּה, בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעַת צָרָתָם, רִבַּתְּ אֶת רִיבָם, דָּגַתְּ אֶת דֵּינָם, נִקְמַתְּ אֶת נִקְמָתָם, מְסַרְתָּ גְבוּרִים בְּיַד חֲלָשִׁים, וְרַבִּים בְּיַד מְעֻטִּים, וְרָשָׁעִים בְּיַד צְדִיקִים, וּטְמֵאִים בְּיַד טְהוֹרִים, וְזָדִים בְּיַד עַסְקֵי תּוֹרְתְךָ: וְלָךְ עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ בְּעוֹלָמְךָ, וְלַעֲמֶיךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה וּפְרָקָן כְּהִיּוֹם הַזֶּה, וְאַחַר כֵּן בָּאוּ בְנֵיךָ לְדַבֵּר בִּיתְךָ, וּפָנּוּ אֶת הַיְכָלְךָ, וְטָהְרוּ אֶת מִקְדָּשְׁךָ, וְהִדְלִיקוּ נְרוֹת בְּחִצְרוֹת קְדָשְׁךָ, וּקְבָעוּ שְׂמוֹנָה יָמִים אֵלּוֹ בְּהַלֵּל וּבִהְדוֹדָאָה:

בפורים: בימי מרדכי ואסתר בְּשׁוֹשַׁן הַבֵּיָרָה, כְּשֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם הַמֶּן הַרְשָׁע, בִּקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד לְהַרְגוֹ וּלְאַבֵּד אֶת כָּל־הַיְהוּדִים, מִנְעֵר וְעַד זָקֵן, טַף וְנָשִׁים, בַּיּוֹם אֶחָד, בְּשִׁלּוּשֵׁי עֶשֶׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנַיִם עָשָׂר, הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר וּשְׁלָלָם לְבוֹז: וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים הִפְרַת אֶת עֲצָתוֹ, וְקִלְקַלְתָּ אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ, וְהִשְׁבֹּתָ לוֹ גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ, וְתָלוּ אֹתוֹ וְאֶת בָּנָיו עַל הָעֵץ:

בחנוכה ופורים: וְעָשִׂיתָ עִמָּהֶם נִסִּים וְנִפְלְאוֹת, וְנוֹדַה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סְלָה:

ועל הכל, יי אלהינו, אָנוּ מוֹדִים לְךָ, וּמְבָרְכִים אֶת שִׁמְךָ, כְּאָמֹר וְאָכַלְתָּ וּשְׁבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת יי אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לְךָ, בְּרוּךְ אַתָּה יי, עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמְּזוּן:

רחם יי אלהינו עָלֵינוּ וְעַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ, וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ, וְעַל הַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו, אָבִינוּ, רַעְנוּ, זִוְנָנוּ, פְּרִנְסָנוּ, כָּל־כְּלָנוּ, הַרְוִיחָנוּ, הַרוּחַ לָנוּ מְהֵרָה מְכַל־צָרוֹתֵינוּ, וְאֵל תִּצְרִיכָנוּ, יי אֱלֹהֵינוּ, לְיַדֵּי מַתְּנוֹת בְּשֶׁר וְדָם, וְלֹא לְיַדֵּי הַלְּוָאֲתָם, שְׁמַתְּנָתָם מְעָטָה, וְחִרְפָּתָם מְרַבָּה, אֲלֵא לְיַדְךָ הַמְּלֵאָה וְהַרְחִיבָהּ, הַעֲשִׂירָה וְהַפְּתוּחָהּת שְׁלֵא נָבוֹשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא נִפְלָם לְעוֹלָם הַבָּא, וּמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֲךָ, תַּחֲזִירָנָה לְמִקְוָמָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ:

בשבת: רְצֵה וְהַחֲלִיצָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִצְוֹת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הַשְּׁבֵת הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ הַזֶּה: כִּי יוֹם זֶה גְּדוֹל וְקְדוֹשׁ הוּא מְלַפְּנֶיךָ, נִשְׁבּוֹת־בוּ וְנִנְוַח בוּ כְּמִצְוֹת חֻקֵּי רְצוֹנְךָ, וְאֵל תְּהִי צָרָה וְיִגוֹן בַּיּוֹם מְנוּחָתָנוּ, וְהִרְאָנוּ בְּנִחְמַת צִיּוֹן, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, כִּי אַתָּה הוּא בְּעַל הַנְּחִמּוֹת:

בראש חודש, יום טוב וחול המועד: אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וְיָבֵא, יִגְיַע, יִרְאֶה, וְיִרְצֶה, יִשְׁמַע, יִפְקֹד, וְיִזְכֹּר זְכוּרֹנָנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ, זְכוּרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ, וְזִכְרוֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדְּךָ, וְזִכְרוֹן כָּל-עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפִלִּיטָה, לְטוֹבָה, לְחֵן לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, בְּרֵאשׁ חוֹדֶשׁ: בְּיוֹם רֵאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה

בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה: בְּיוֹם הַזְכוּרוֹן הַזֶּה

בְּסוֹכוֹת: בְּיוֹם חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה

בְּשִׁמְנֵי עֲצַרְתָּ וּשְׂמַחַת תּוֹרָה: בְּיוֹם שְׂמִינֵי חַג עֲצַרְתָּ הַזֶּה

בְּפֶסַח: בְּיוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה

בְּשַׁבּוּעוֹת: בְּיוֹם חַג הַשְּׁבֻעוֹת הַזֶּה

בְּיוֹם (טוֹב) מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה, לְרַחֵם בּוֹ עָלֵינוּ וְלְהוֹשִׁיעֵנוּ: זְכוּרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה, וּפְקֻדָּנוּ בּוֹ לְבִרְכָה, וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים טוֹבִים, בְּדָבָר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים, חוּס וְחַנּוּן, וְחַמּוּל וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, כִּי אֲלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, בּוֹנֵה בְּרַחֲמֵי יְרוּשָׁלַיִם אָמֵן:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, לְעַד, הָאֵל, אָבִינוּ, מְלַכְנוּ, אֲדִירָנוּ, בּוֹרְאָנוּ, גּוֹאֲלָנוּ, קְדוֹשְׁנוּ קְדוֹשׁ יַעֲקֹב, רוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל, הַמֶּלֶךְ הַטוֹב וְהַמְּטִיב לְכָל, שְׂבָכָל-יוֹם וְיוֹם הוּא הַטֵּיב לָנוּ, הוּא מְטִיב לָנוּ, הוּא יֵטִיב לָנוּ, הוּא גִמְלָנוּ, הוּא גּוֹמְלָנוּ, הוּא יִגְמְלָנוּ לְעַד, חֵן, וְחֶסֶד, וְרַחֲמִים, וְרוּחַ, וְהַצְלָה, וְכָל-טוֹב, וּמְכָל-טוֹב אֵל יַחֲסֵרְנוּ תָמִיד:

הַרְחַמֵּן הוּא יִשְׁתַּבַּח עַל פֶּסַח כְּבוֹדוֹ:

הַרְחַמֵּן הוּא יִשְׁתַּבַּח בְּשָׂמִים וּבְאַרְץ:

הַרְחַמֵּן הוּא יִשְׁתַּבַּח בְּנוֹ לְדוֹר דּוֹרִים:

הַרְחַמֵּן הוּא קָרַן לְעַמּוֹ יְרִים:

הַרְחַמֵּן הוּא יִתְפָּאֵר בְּנוֹ לְנִצָּח נִצָּחִים:

הֶרְחַמֵּן הוּא יִפְרַנְסֵנוּ בְּכַבּוּד וְלֹא בְּבוּזִי, בְּהִתֵּר וְלֹא בְּאִסּוּר, בְּנִחַת
וְלֹא בְּצָעַר, בְּרוּחַ וְלֹא בְּצַמְצוּם:
הֶרְחַמֵּן הוּא יִתֵּן שְׁלוֹם בֵּינֵינוּ:
הֶרְחַמֵּן הוּא יִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל־מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ:
הֶרְחַמֵּן הוּא יִצְלִיחַ אֶת דְּרָכֵינוּ:
הֶרְחַמֵּן הוּא יִשְׁבּוֹר עוֹל הַגּוֹיִם מִהֵרָה מֵעַל צְוֹאֲרֵנוּ:
הֶרְחַמֵּן הוּא יוֹלִיכֵנוּ מִהֵרָה קוֹמְמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ:
הֶרְחַמֵּן הוּא יִרְפָּאֵנוּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה רְפוּאָת הַנַּפֵּשׁ וְרְפוּאָת הַגּוּף:
הֶרְחַמֵּן הוּא יִפְתַּח לָנוּ אֶת יְדוֹ הַרְחֲבָה:

לכהנים: הֶרְחַמֵּן הוּא יְבָרֵךְ אֶת מְשֻׁרְתֵי הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר הֵם רְאוּשֵׁי
לְכָל־דָּבָר שֶׁבְקִדּוּשָׁה, בְּיָמֵינוּ יִזְכּוּ לְשֵׁרֵת עֲבוּדָתְךָ בְּמִקְדָּשׁ וְלוֹיִם
בְּדוּכַנְךָ וְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדְךָ, וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

לבעל הברית: הֶרְחַמֵּן הוּא יְבָרֵךְ אֶת מוֹרֵי בַּעַל הַבַּיִת הַזֶּה וְאֵת מִרְת
אֲשֶׁתוֹ הַיּוֹלְדֵת וְהַיֶּלֶד הַיּוֹלֵד, יְבָרֵךְ בֵּיתוֹ בְּבִרְכָה מְשֻׁלֶּשֶׁת בְּנֵי חַיִּי
וּמְזוּנֵי, וְכַשֵּׁם שֶׁזָּכָה לְהַכְנִיֵס בָּנוּ בְּבְרִית אַבְרָהָם אֲבִינוּ כֵן יִזְכֶּה
לְהַכְנִסוֹ לַחֲפָה וּלְגִדּוֹל לַתּוֹרָה לְעֲבוּדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמַר
אָמֵן:

לסנדק ולסנדקת: הֶרְחַמֵּן הוּא יְבָרֵךְ אֶת הַסַּנְדֵּק וְאֵת הַסַּנְדֵּקֶת, בֵּיתָם
יְהִי פְתוּחַ לְבִרְכָה שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִמְצֵא בָּהֶם דְּשָׁנִים וְרַעֲנָנִים יְהִי
עוֹד יְנוּבוֹן בְּשִׁיבָה, וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

למורנו הרב: הֶרְחַמֵּן הוּא יְבָרֵךְ אֶת מַעֲלֵת מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ, וְיִתֵּן
לּוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כַּח וּבְרִיאוֹת לְעִסּוֹק בְּתוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה יֵאָרֶךְ
יָמָיו בְּטוֹב וְשְׁנוֹתָיו בְּנְעִימִים שׁוֹבְעֵי שְׂמֵחוֹת עִם כָּל־הַטּוֹבוֹת לוֹ
וְלְכָל־מְשֻׁפְּחוֹתוֹ, וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

לדיינים: הַרְחֵמֶן הוּא יְבָרֵךְ אֶת כְּבוֹד דִּינֵי קְהֵלְתָנוּ וְאֵת כָּל בַּעְלֵי הַתְּרִיסִים, הֵם וְתַלְמִידֵם וְכָל-אֲשֶׁר לָהֶם, יְהִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּעֲזָרָם לְהַצִּילָם מִכָּל דְּבַר רָע וְאַחֲרֵיהֶם לְזַרְעָם וְיַעֲרִיף שְׁנוֹתָם עַל מַמְלַכְתָּם וְיִזְכּוּ לְרַב טוֹב הַצָּפוֹן לְאוֹהֲבָיו וּלְשׁוֹמְרֵי מִצְוֹתָיו וְיִזְכּוּ לְלַמּוֹד תּוֹרָה לְשִׁמְהָ וּבִרְכָה וְהַצְּלָחָה בְּכָל-מַעֲשֵׂי יְדֵיהֶם, וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

לפרנסים: הַרְחֵמֶן הוּא יְבָרֵךְ אֶת מַעֲלַת פְּרָנְסֵי וְזַקְנֵי קְהֵלְתָנוּ, וְיִתֵּן לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דַעַת וְתְבוּנָה לְהַנְהִיג קְהֵלְתָנוּ הַקְּדוֹשָׁה בְּדַרְךְ יִשְׂרָאֵל וְתַמְיָמָהּ וּבִרְכָה וְהַצְּלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂי יְדֵיהֶם, וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

לאב ולאם המברך: הַרְחֵמֶן הוּא יְבָרֵךְ אֶת מוֹרֵי אָבִי וְאֵת מְרַת אִמִּי, וְיִתֵּן לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא זְקֵנָה טוֹבָה יִשְׁמַח אָבִי בִּיּוֹצֵא חֲלָצָיו כָּל-יָמָיו וְתַהֲיֶיהָ הִיא אִם שְׂמַחָה עִם בְּנֵיהָ כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ, וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

לשלוחי צבור: הַרְחֵמֶן הוּא יְבָרֵךְ אֶת חַזְנֵי וּמְשָׁרְתֵי קְהֵלְתָנוּ (וְכָל-קְהֵלוֹת יִשְׂרָאֵל), וְיִתֵּן לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כֹּחַ וּבְרִיאוֹת לְעֲמֹד לְשֶׁרֶת בְּשֵׁם יי וּבִרְכָה בְּכָל-מַעֲשֵׂי יְדֵיהֶם, וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

למוהלים: הַרְחֵמֶן הוּא יְבָרֵךְ אֶת מוֹהְלֵי דוֹרְנוּ הַשְּׂשִׁים וְשְׂמַחִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנָם, מְלִים וּפּוֹרְעִים וּמוֹצִצִים אֶת הַמִּילָה, וּבִזְכוֹת מַצּוּהַ זֶה יִפְרוּ וְיִרְבוּ בְּטוֹב יְמֵיהֶם וּשְׁנוֹתֵיהֶם בְּנְעִימִים, וּבְכָלֵל הַבְּרָכָה יִזְכְּנֵי גַם אֲנִי אָבִי שְׂבֻשְׂמִים לְהַרְבּוֹת מִצְוֹת וּלְחַיּוֹת עִם כָּל-מְשַׁפְּחָתִי בְּקָרֵב כָּל-יִשְׂרָאֵל בְּהַשְׁקֵט וּבְטָחָה לְאוֹרֵךְ יָמִים דְּשָׁנִים וְרַעֲנָנִים לַעֲבוֹדָתוֹ יְתִבְרָךְ, וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

הַרְחֵמֵן הוא יְבָרֵךְ כָּל־אֶחָד וְאֶחָד מִמֶּנּוּ בְשֵׁמוֹ הַגָּדוֹל כָּמוֹ שְׁנַת־בְּרָכּוֹ אֲבוֹתֵינוּ, אֲבָרְהֵם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, בְּכֹל, מְכֹל, כָּל,

כֵּן יְבָרֵךְ אוֹתָנוּ יַחַד בְּרִכָּה שְׁלֵמָה, וְכֵן יְהִי רָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן:

הַרְחֵמֵן הוא יִפְרוֹשׁ עָלֵינוּ סֶכֶת שְׁלוֹמוֹ:

הַרְחֵמֵן הוא יִטַּע תּוֹרָתוֹ וְאֶהְבֵּתוּ בְּלִבֵּנוּ לְבִלְתִּי נִחְטָא:

הַרְחֵמֵן הוא יִמְלֵא מִשְׁאַלוֹת לִבֵּנוּ לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה:

הַרְחֵמֵן הוא יִתֵּן שְׁלוֹם לְמְדִינַת יִשְׂרָאֵל:

בשבת: הַרְחֵמֵן הוא יִנְחִילָנוּ עוֹלָם שְׁכָלוֹ טוֹב וּמְנוּחָה לְחַיֵּי

הָעוֹלָמִים.

בראש חודש: הַרְחֵמֵן הוא יַחְדֵּשׁ עָלֵינוּ אֶת הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְטוֹבָה

וְלִבְרָכָה:

בראש השנה: הַרְחֵמֵן הוא יַחְדֵּשׁ עָלֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה

וְלִבְרָכָה:

ב'מ' תשובה: הַרְחֵמֵן הוא יִכְתֹּבָנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים (וּפְרָנְסָה

טוֹבָה):

ברגלים: הַרְחֵמֵן הוא יִגְיַעֵנוּ לְמוֹעֲדִים וְלְרִגְלִים אַחֲרֵים הַבָּאִים

לְקָרְאֵתָנוּ לְשְׁלוֹם:

בסוכות: הַרְחֵמֵן הוא יָקִים אֶת סֶכֶת דָּוִד הַנוֹפֶלֶת:

הַרְחֵמֵן הוא יַחְיֵינוּ וְיִזְכְּנוּ וְיִקְרַבְנוּ לִימֹת הַמְּשִׁיחַ וְלִבְנֵי בֵּית

הַמִּקְדָּשׁ וְלַחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: מִגְדוֹל יְשׁוּעוֹת מְלָכוֹ, וְעֲשֵׂה

חֶסֶד לְמַשִּׁיחוֹ לְדוֹד וְלִזְרַעוֹ עַד עוֹלָם: כְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעְבוּ. וְדַרְשֵׁי יְיָ

לֹא יִחְסְרוּ כָּל־טוֹב: נַעַר הִיְתִי גַם זְקֵנְתִי וְלֹא רָאִיתִי צָדִיק נֶעְזֵב

וְזָרְעוֹ מִבְּקֶשׁ לַחֵם: כָּל־הַיּוֹם חוֹנֵן וּמְלוֹה. וְזָרְעוֹ לִבְרָכָה:

ברכת המזון לברית למילה

מָה שְׂאֲכָלְנוּ יְהִי לְשִׁבְעָה. וּמָה שְׂשָׂתִינוּ יְהִי לְרַפּוּאָה. וּמָה שְׂהוֹתָרְנוּ יְהִי לְבִרְכָה לְבְרַכְתִּיב וּיִתֵּן לְפָנֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיִּוְתִירוּ כְּדָבָר יְיָ: בְרוּכִים אַתֶּם לַיְי. עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: בְּרוּךְ הַגֹּבֵר אֲשֶׁר יְבַטֵּחַ בְּיַי. וְהָיָה יְיָ מִבְּטַחוֹ: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

כִּי הִשְׁבִּיעַ נֶפֶשׁ שְׂקָקָה וְנֶפֶשׁ רַעְבָּה מְלֵא טוֹב: הוֹדוּ לַיְי כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: הוֹדוּ לַיְי כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:

**כּוֹס יִשְׁעוֹת אֲשָׁא, וּבָשֵׁם יְיָ אֶקְרָא:
בְּסִימָן טוֹב, סְבָרֵי מְרַנֵּן [וְעוֹנִים "חַיִּים"], בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְלֹךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:**

ברכה אחרונה על היין

בְּרוּךְ אַתָּה יי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עַל הַגָּפֶן וְעַל פְּרֵי הַגָּפֶן: וְעַל
תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה וְעַל אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה שְׂרָצִית וְהַנְחִלָּתָ
לְאֲבוֹתֵינוּ לְאָכֹל מִפְּרִיָּהּ וּלְשִׂבּוֹעַ מִטּוֹבָהּ. רַחֵם יי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וְעַל
יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְעַל הַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ. וְעַל
מִזְבְּחֶךָ. וְעַל הַיְכָלְךָ. וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ.
וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ בְּמַהֲרָה. וְשִׂמְחֵנוּ בָּהּ וּנְשַׁבַּע מִטּוֹבָהּ וּנְבָרְכֶךָ עָלֶיָּהּ
בְּקִדְשָׁהּ וּבְטַהֲרָהּ:

בשבת: וְרִצְיָהּ וְהַחֲלִיצָנוּ בְּיוֹם הַמְּנוּחַ הַזֶּה,

בראש חודש: וְזָכְרָנוּ לְטוֹבָהּ, בְּיוֹם רֵאשִׁית הַחֹדֶשׁ הַזֶּה,

בראש השנה: וְזָכְרָנוּ לְטוֹבָהּ, בְּיוֹם הַזְּכוּרֹן הַזֶּה,

בסוכות: וְשִׂמְחָנוּ בְּיוֹם חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם (טוֹב) מִקְרָא קֹדֶשׁ

הַזֶּה,

בשמיני עצרת: וְשִׂמְחָנוּ בְּיוֹם שְׁמִינֵי חַג עֲצֻרַת הַזֶּה, בְּיוֹם טוֹב מִקְרָא

קֹדֶשׁ הַזֶּה,

בפסח: וְשִׂמְחָנוּ בְּיוֹם חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם (טוֹב) מִקְרָא קֹדֶשׁ הַזֶּה,

בשבועות: וְשִׂמְחָנוּ בְּיוֹם חַג הַשְּׂבוּעוֹת הַזֶּה, בְּיוֹם (טוֹב) מִקְרָא קֹדֶשׁ

הַזֶּה,

כִּי אַתָּה טוֹב וּמְטִיב לְכֹל, וְנָדָה לְךָ עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרֵי הַגָּפֶן\גִּפְנָה:

בְּרוּךְ אַתָּה יי, עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרֵי הַגָּפֶן\גִּפְנָה:

כשהאב הוא המוהל הוא מברך בשעת המילה

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו, וצונו למול את הבן:

אחרי כורת הברית האב אומר:

אלהינו ואלהי אבותינו, קים את הילד בני זה לי ולאשתי, ויקרא שמו בישראל (פלוני) בני: יהי רצון שאשמח ביוצא חלצי ותגל אשתי בפרי בטנה, כאמור: ישמח אביך ואמך, ותגל יולדתך: ונאמר ואעבר עליך ואראך מתבוססת בדמיה, ואמר לך בדמיה חיי, ואמר לך בדמיה חיי: ונאמר זכר לעולם בריתו, דבר צוה לאלף דור: אשר פרת את אברהם, ושבועתו לישחק. ויעמידה ליעקב לחק, לישראל ברית עולם: הודו ליי כי טוב, כי לעולם חסדו: (וכל העומדים שם עונים הודו ליי כי טוב, כי לעולם חסדו): (פלוני) בני זה הקטן אלהים יגדלוהו, כשם שנכנס לברית, כך יפנס לתורה ולמצות לחפה ולמעשים טובים. וכן יהי רצון ונאמר אמן:

שיר המעלות, קדיש: ונודרים נדבה לעניים:

כשמלים אדם גדול בשנים יעשה המוהל כסדר עד כורת הברית

מכסים את הערוה בשעת הברכה והמוהל מברך ברכת המילה והביד שאר הברכות והמוהל מברך על הכוס

אלהינו ואלהי אבותינו, קים את האיש הזה בזכות מצוה זו, ויקרא שמו בישראל (פלוני בן פלוני): והחלימהו והחיהו ותשלח לו רפואה וחיים פרפואת יחזקיהו מלך יהודה וכמרים הנבאה מצרעתה וכנעמן מצרעתו וכמי מרה על ידי משה רבנו וכמי יריחו על ידי אלישע ורחם עליו שנאמר ואעבר עליך ואראך מתבוססת בדמיה, ואמר לך בדמיה חיי, ואמר לך בדמיה חיי: ונאמר זכר לעולם בריתו, דבר צוה לאלף דור: אשר פרת את אברהם, ושבועתו לישחק. ויעמידה ליעקב לחק, לישראל ברית עולם: הודו ליי כי טוב, כי לעולם חסדו: (וכל העומדים שם עונים הודו ליי כי טוב, כי לעולם חסדו): (פלוני בן פלוני) זה האיש אלהים ירפאהו, כשם שנכנס לברית, כך יפנס לתורה ולמצות ולמעשים טובים. ויצליחהו בכל מעשה ידיו ויארך שנותיו. וכן יהי רצון ונאמר אמן:

שיר המעלות, קדיש: ונודרים נדבה לעניים:

כשמלים ורק האם יהודיה אומרים כנוסח הזה, ראה גם עמוד 37

המוהל או הסנדק מברך:

אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו, קיים את הילד הזה לאמו ולקרוֹביו
ולְכָל־מְשֻׁפָּחָתוֹ, וְיִקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל (פלוני בן פלונית):

אתה הוא יי אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי כָל־בֶּשֶׁר תְּהִיָּה לוֹ לְאָב וְהוּא יְהִיָּה לְךָ לְבֵן
וְתִגַּל אִמּוֹ בְּפָרִי בִטְנָה וִיקוּיִם בּוֹ מִקְרָא שְׁכָתוֹב וְאֶעֱבֹר עָלֶיךָ וְאֶרְאֶךָ
מִתְבוֹסֶסֶת בְּדַמֶּיךָ, וְאָמַר לְךָ בְּדַמֶּיךָ חַיִּי, וְאָמַר לְךָ בְּדַמֶּיךָ חַיִּי: וְנֹאמַר
זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, דְּבָר צוּה לְאֱלֹף דּוֹר: אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אַבְרָהָם,
וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׁחָק. וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחָק, לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: הוֹדוּ
לִי כִי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ: (וכל העומדים שם עונים הודו לי כי טוב,
כי לעולם חסדו): (פלוני בן פלונית) זֶה הַקָּטָן אֱלֹהִים יִגְדְּלֵהוּ, כְּשֵׁם
שֶׁנִּכְנַס לְבְרִית, כִּךְ יִכְנַס לְתוֹרָה וּלְמִצְוֹת לְחַפְּהָ וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים. וְכֵן
יְהִי רְצוֹן וְנֹאמַר אֲמֵן:

שיר המעלות, קדיש: ונודרים נדבה לעניים:

כשמלים יתום מאב יעשה המוהל כסדר עד כורת הברית

המוהל או הסנדק מברך:

אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו, קיים את הילד הזה לאמו ולקרוֹביו
ולְכָל־מְשֻׁפָּחָתוֹ, וְיִקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל (פלוני בן פלוני):

אתה הוא יי אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי כָל־בֶּשֶׁר אָבִי יְתוּמִים תְּהִיָּה לוֹ לְאָב וְהוּא
יְהִיָּה לְךָ לְבֵן וְתִהְיֶה כְּנִיסָתוֹ לְבְרִית לְכַפָּרָה וּלְמִנוּחָה לְנַפְשׁ אָבִיו
וּלְנַחְמָה וּלְמִשָּׁב נַפְשׁ לְאִמּוֹ וּלְכָל־קְרוֹבָיו וְתִתְעַנֵּג נַפְשׁ הָאָב בְּגַן עֵדֶן
בְּיוֹצֵא חֲלָצָיו וְאִמּוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּפָרִי בִטְנָה וִיקוּיִם בּוֹ מִקְרָא שְׁכָתוֹב
וְאֶעֱבֹר עָלֶיךָ וְאֶרְאֶךָ מִתְבוֹסֶסֶת בְּדַמֶּיךָ, וְאָמַר לְךָ בְּדַמֶּיךָ חַיִּי, וְאָמַר לְךָ
בְּדַמֶּיךָ חַיִּי: וְנֹאמַר זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, דְּבָר צוּה לְאֱלֹף דּוֹר: אֲשֶׁר כָּרַת
אֶת אַבְרָהָם, וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׁחָק. וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחָק, לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית
עוֹלָם: הוֹדוּ לִי כִי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ: (וכל העומדים שם עונים הודו
לי כי טוב, כי לעולם חסדו): (פלוני בן פלוני) זֶה הַקָּטָן אֱלֹהִים יִגְדְּלֵהוּ,
כְּשֵׁם שֶׁנִּכְנַס לְבְרִית, כִּךְ יִכְנַס לְתוֹרָה וּלְמִצְוֹת לְחַפְּהָ וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים.
וְכֵן יְהִי רְצוֹן וְנֹאמַר אֲמֵן:

שיר המעלות, קדיש: ונודרים נדבה לעניים:

כשמלים יתום מאם יעשה המוהל כסדר עד כורת הברית

המוהל או הסנדק מברך:

אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו, קיים את הילד הזה לאביו, ויקרא שמו בישראל (פלוני בן פלוני): ישמח האיש ביוצא חלציו ותגל האשה בגן עדן בפרי בטנה ויקוים בו מקרא שכתוב ואעבר עליך ואראך מתבוססת בדמך, ואמר לך בדמך חיי, ואמר לך בדמך חיי: ונאמר זכר לעולם בריתו, דבר צוה לאלף דור: אשר כרת את אברהם, ושבועתו לישחק. ויעמידה ליעקב לחק, לישראל ברית עולם: הודו לי כי טוב, כי לעולם חסדו: (וכל העומדים שם עונים הודו לי כי טוב, כי לעולם חסדו): (פלוני בן פלוני) זה הקטן אלהים יגדלהו, כשם שנכנס לברית, כך יכנס לתורה ולמצות לחפה ולמעשים טובים. וכן יהי רצון ונאמר אמן:

שיר המעלות, קדיש: ונודרים נדבה לעניים:

כשמלים יתום מאב ואם יעשה המוהל כסדר עד כורת הברית

המוהל או הסנדק מברך:

אֱלֹהֵינוּ ואלהי אבותינו, קיים את הילד הזה ולקרובו ולכלל משפחתו, ויקרא שמו בישראל (פלוני בן פלוני): תתענג נפש האב בגן עדן ביוצא חלציו ותתעדן נפש האם בפרי בטנה ותהא להם כניסתו לברית לכפרה ולמנוחת נפשם בעולם הבא והארץ נא ברחמך שנותיו בטוב ובנעימים ויקוים בו מקרא שכתוב כי אבי ואמי עזבוני וי אספני: ונאמר ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמך, ואמר לך בדמך חיי, ואמר לך בדמך חיי: ונאמר זכר לעולם בריתו, דבר צוה לאלף דור: אשר כרת את אברהם, ושבועתו לישחק. ויעמידה ליעקב לחק, לישראל ברית עולם: הודו לי כי טוב, כי לעולם חסדו: (וכל העומדים שם עונים הודו לי כי טוב, כי לעולם חסדו): (פלוני בן פלוני) זה הקטן אלהים יגדלהו, כשם שנכנס לברית, כך יכנס לתורה ולמצות לחפה ולמעשים טובים. וכן יהי רצון ונאמר אמן:

שיר המעלות, קדיש: ונודרים נדבה לעניים:

כשמלים גרים המוהל מברך:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו, וצונו למול את הגרים:

אחרי המילה מכסים את הערוה ומקדשים:

סברי מרנן, ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, בורא פרי הגפן:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו למול את הגרים ולהטיף מהם דם ברית, שאלולי דם ברית לא יתקיימו שמים וארץ שנאמר אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי, ברוך אתה יי זוכר הברית:

המוהל מברך:

אלהינו ואלהי אבותינו, קים את הגר הזה אשר בא לחסות תחת כנפי תורתך ומצותיך, ויקרא שמו בישראל (פלוני בן אברהם אבינו): ובזכות המצוה הזאת אל חי צורנו מלפנו ישמרהו ויחיייהו ויקוים בו ואעבר עליך ואראך מתבוססת בדמיך, ואמר לך בדמיך חיי, ואמר לך בדמיך חיי: ונאמר כי יי אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני האדנים האל הגדל הגבר והנורא אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד: עשה משפט יתום ואלמנה ואהב גר לתת לו לחם ושמלה: ואהבתם את הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים: הודו ליי כי טוב, כי לעולם חסדו: (וכל העומדים שם עונים הודו ליי כי טוב, כי לעולם חסדו):

שיר המעלות, קדיש: ונודרים נדבה לעניים:

כשהנימול הוא ממזר יאמר המוהל בלבד ברכת על המילה ולא ישוררו הפזמון ברוכים אתם: והסנדק יאמר ברכת להכניסו בבריתו של אברהם אבינו ולא שהחיינו ולא יענו העומדים שם כשם שהכנסתו לברית: ולא ישוררו יהי דם הנימול אלא מוזגים כוס של ברכה ויאמר המוהל מיד ברכת אשר קדש ידיד מבטן עד סוף החתימה כורת הברית ולא יותר: ולא יתפללו עליו תפילת קיים את הילה הזה כי אין ראוי לממזר התקיימות וחיים: וכן כשלא נודע לו מי הוא אביו או הוא בן אישה ישראלית שנבעלה לגוי שהולד הולך אחר אמו ישראלית יעשו כסדר הזה ולא יותר כי תושבחתא דשבטי יה הוא דנפקין מיחוסתא שלימתא:

כך כתוב בספרים הישנים והאידינא לא נוהגים כן באם יהודיה ולכן הוספנו נוסח "קיים את חילד הזה", אבל לא מזמרים. ראה גם בהסכמה ס' ב.

הוספות לברית למילה

סדר מילות עבדים וטבילתם בזמן שבית המקדש היה קיים
ישראל כשקנה עבד היה צריך לברך עליו ויאמר

רחום רחם וזכור אדון העבד הזה לשמוח במעשיו ולהשתעבד בו
ובבניו אחריו כאמור והתנחלתם אתם לבניכם אחרים לרשת אחזה
לעלם בהם תעבדו ברוך אתה יי הטוב והמטיב :

המל את העבדים מברך

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו, וצונו
למול את העבדים:

ויקח כוס של יין ויאמר

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, בורא פרי הגפן:
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר ברת ברית לאב המון גוים
וצונו למול את העבדים ולהטיף מהם דם ברית פדכת יב המול ימול
יליד ביתך ומקנת כסף והיתה בריתי בבשרכם לברת עולם: ברוך
אתה יי כורת ברית עם אברהם וזרעו אחריו :

אחר שמל ונתרפא יטבול בפני שלשה ויאמר

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו, וצונו על
הטבילה:

שיבנה בית המקדש במהרה בימינו

זאת בריתי

זאת בריתי

זאת בריתי
